

PRILOGA 3 Prepisi fokusnih skupin in demografski podatki udeležencev

PREPISI FOKUSNIH SKUPIN IN DEMOGRAFSKI PODATKI UDELEŽENCEV

FOKUSNA SKUPINA DOM 1

Datum izvedbe: 28. april 2026

Število članov: 8

Uvodni nagovor moderatorke

Hvala, da ste se odzvali povabilu in sodelujete v tej fokusni skupini, v okviru katere raziskujemo medijske navade in odnos do medijev med prebivalci, starimi 65 let in več.

Pogovor bo trajal od 30 do 90 minut, po potrebi pa bomo vmes naredili kratek odmor. Pogovor bo potekal v obliki skupinske razprave. Zanima nas vaše osebno mnenje in vaše izkušnje, pri čemer ni pravilnih ali napačnih odgovorov. Vabljeni ste, da sodelujete v obsegu, ki vam ustreza. Sodelovanje lahko kadar koli prekinete ali preskočite katero koli vprašanje.

Zaradi lažjega in natančnejšega prepisa razprave v pisno obliko vas prosimo za soglasje k snemanju pogovora. Posnetek bo uporabljen izključno za raziskovalne namene. Pri analizi ne bomo uporabljali imen ali drugih podatkov, ki bi omogočali vašo identifikacijo. Vsi odgovori bodo obravnavani anonimno in združeni z odgovori drugih udeležencev fokusne skupine.

Vaše sodelovanje je za raziskavo izjemnega pomena, zato se vam za vaš čas in prispevek že vnaprej iskreno zahvaljujemo.

Privolitev k sodelovanju in opis vzorca

Udeleženci so pred začetkom fokusne skupine podali soglasje za sodelovanje v raziskavi ter izpolnili kratek anketni vprašalnik, namenjen opisu vzorca. Njihovi odgovori so predstavljeni v spodnji tabeli.

Tabela 1: Podatki vzorca fokusna skupina 1

IME	SPOL	LETNICA ROJSTVA	KRAJ BIVANJA	IZOBRAZBA	ČLAN KATEREGAKOLI DRUŠTVA
1	ž	1952	mesto	Univerzitetna diploma	ne
2	ž	1938	mesto	Višja šola / višješolska izobrazba	ne
3	ž	1930	mesto	Osnovna šola ali manj	ne
4	ž	1941	mesto	Osnovna šola ali manj	ne
5	m	1935	mesto	Osnovna šola ali manj	ne
6	ž	1938	mesto	Osnovna šola ali manj	ne
7	ž	1949	mesto	Univerzitetna diploma	ne
8	ž	1937	mesto	Osnovna šola ali manj	ne

Vir: osebni arhiv Rek, Ljubotina, Bratoš (2026)

MODERATORKA:

- Katere medije najpogosteje spremljate? Prosimo, navedite primere za posamezne skupine medijev (televizija, radio, tiskani mediji/revije in internet).
- V kolikšni meri spremljate dnevne novice?
- Kako pogosto uporabljate splet in za katere namene?
- Ali imate profil na družbenem omrežju? Če da:
 - a) Ali je profil ustvarjen z vašimi resničnimi podatki (ime, priimek, fotografija)?
 - b) Ali profil redno posodabljate z objavami, novicami ali dogodki?

- c) Ali imate odprt profil, na katerem ne uporabljate svojih resničnih podatkov?
- d) V kolikšni meri vam družbena omrežja izboljšujejo življenje?
- e) Kolikokrat dnevno preverite sporočila ali vsebine na družbenih omrežjih?
- f) Ali se vam zdi zbiranje in uporaba vaših podatkov na družbenih omrežjih (npr. za oglaševanje in prodajne namene) sporno?
- g) V kolikšni meri verjamete, da ste na družbenih omrežjih anonimni?

1: Imam televizijo v sobi. Prižgem jo takoj zjutraj, ko se zbudim, in jo ugasnem zvečer, ko grem spat. Najraje imam športne programe, nogomet, kriminalke in vse, kar je povezano s politiko, saj me to zelo zanima. Za branje nimam časa, ker sem večino časa zasedena s telefonom. Prisotna sem na Facebooku in Instagramu, kjer tudi veliko objavljam. Sem zelo na tekočem z dogajanjem doma in v tujini. Čutim se kompetentna pri uporabi spleta, ki ga uporabljam prek telefona, zato pregledam vse novice.

2: Moje medijske navade so podobne, le da namesto telefona uporabljam tablico. Telefon imam preprost, na tipke. Tablico uporabljam zelo pogosto, saj zadnje čase zelo slabo vidim in ne morem več brati knjig. Prej sem veliko brala, knjige so mi tudi prinašali iz knjižnice. Najraje sem brala kriminalke, zdaj pa do vsebin dostopam prek tablice. Najraje imam kriminalne nadaljevanke in ljubezenske zgodbe. Spremljam poročila na SLO 1 in POP TV, drugih kanalov ne gledam. Politiko spremljam, vendar sem se odločila, da tega ne bom več počela, ker me obremenjuje. Ne morem vplivati na dogajanje, zato se s tem ne želim več ukvarjati. Udeležila sem se volitev in referendumov in sem bila razočarana nad izidi. Naročena sem na revijo Jana že 30 let in kljub menjavam lastništva ostajam zvesta bralka. Berem tudi Vzajemnost, časopis za upokojence. Delala sem na Zavodu za pokojninsko zavarovanje, zato sem bila vedno dobro seznanjena s predpisi in spremembami. Zelo rada spremljam filme, vendar ne na slovenskih kanalih, ker ne slišim dobro. Na slovenskih programih bi bili dobrodošli podnapisi. Zdaj spremljam zagrebško nadaljevanke, ker ima podnapise. Vse razumem, vendar ne slišim dobro. Gledala sem tudi film *Perilo se pere pri 90*, ki je zdaj aktualen, vendar sem razumela manj kot polovico, ker so mi manjkali podnapisi.

7: Časopise berem tudi po dve do tri ure. Televizijo gledam: poročila ob eni uri ter nato od pete do enajste ure zvečer. Imam 92 let in rada gledam kriminalke s srečnim koncem.

3: Medije spremljam vsak dan, vendar zelo različno. Včasih tudi nič.

6: Televizijo gledam od šestih zvečer do polnoči. Na spletu sem precej aktivna, prek telefona kontaktiram hčerko prek Viberja in uporabljam Google. Novice berem tudi v časopisu, ko grem v kavarno.

5: Ves dan sem v skupnem prostoru, kjer je televizija ves čas prižgana, zato jo spremljam sproti. Ostalo spremljam različno, težko ocenim.

[ostali udeleženci ne znajo oceniti časa, ki ga posvetijo medijem]

2: Uporabljam Facebook, kjer si dopisujem z družino. Imam še živo teto v Ameriki, ki ima štiri otroke, zato sem v stiku z bratranci in sestričnami. Ustvarjam tudi fotoalbume in objavljam slike. Težave imam z angleščino, ki sem se je učila v šoli, vendar je nikoli nisem aktivno uporabljala.

3: V okviru medijev sem zelo malo aktivna. Gledam slovensko televizijo, radia ne poslušam, revije in časopise berem tedensko. Več let sem bila naročena na Delo, zdaj ne več. Medijem težko zaupam.

4: Doma sem gledala televizijo, tukaj v domu pa manj, ker je ena televizija v skupnem prostoru in programe izbirajo drugi. Poslušam slovenski radio, revij ne berem, družbenih omrežij ne uporabljam in ne uporabljam spleta.

5: Spremljam SLO 1, POP TV in gledam filme. Revij, časopisov, radia in spleta ne uporabljam.

6: Berem revije in časopise, ki jih dobim tukaj, saj mi jih prinašajo. Redno berem Dnevnik in Delo ter občasno Mladino. Nisem naročena na noben časopis. Gledam televizijo v sobi: SLO 1, SLO 2, National Geographic, Mezzo ter ORF1 in ORF2. Radia ne poslušam. Ko sem bila nepokretna, sem veliko poslušala radio, zdaj pa več gledam televizijo ali grem ven.

Uporabljam tudi Viber za komunikacijo.

7: Od jutra do večera bi lahko brala, toliko berem. Gledam poročila in kriminalke, nadaljevanke in filme. Politike ne spremljam. V stiku sem z ljudmi. Naročena sem na Mladino, Stop, Dnevnik, dobim tudi Nedeljski dnevnik in druge časopise, če mi jih kdo prinese. Splet uporabljam občasno in se v njem še ne najdem najbolje.

6: Tablica mi zelo koristi, saj lahko gledam televizijske vsebine za nazaj, ker tega na televiziji nimamo v okviru paketa. Oddaje si lahko ogledam tudi do en teden za nazaj, kar mi je zelo pomembno.

8: Gledam televizijo in poslušam radio. Na televiziji spremljam poročila, zanimive oddaje in humoristične vsebine, predvsem na SLO 1. Imam pa težavo, ker nisem sama v sobi in se interesi s sostanovalko pogosto križajo. Imam svoj televizor in radio. Rada berem knjige in tudi Nedeljski ter Ljubljanski dnevnik, ostale vsebine pa manj, ker informacije že dobim iz poročil.

6: Meni tablica zelo koristi. Televizijo v sobi sem si nastavila tako, da ne moti sostanovke, ki gre spat prej kot jaz.

MODERATORKA:

Ali vam mediji pomagajo in izboljšujejo kakovost vašega življenja? Menite, da bi bilo življenje brez medijev boljše ali slabše? Če da, kateri medij vam najbolj izboljšuje življenje?

- Kateremu mediju bi se najtežje odrekli?
- V kolikšni meri verjamete novicam v medijih?
- Ali menite, da si lahko na podlagi novic ustvarite realno sliko o življenju in dogajanju v družbi?
- Ali novice dojemate kot pretežno negativne ali pretežno pozitivne?

2: Meni tablica zdaj najbolj koristi. Ko sem bila doma, sem imela ves dan prižgan radio. Tukaj v domu sem se odvadila poslušati radio, ker tablice še nisem imela. Najlažje bi se zato odpovedala radiu. Časopisom zaupam, novicam na tablici pa ne. Razumem, da so novice odraz realnega stanja v svetu. Vidimo, da je vse več negativnega in da je veliko sporov. Mediji ne morejo pisati pozitivno, če takih vsebin ni.

3: Po moževi smrti sem imela veliko zdravstvenih težav in sem veliko stvari opustila. Težko rečem, da so mediji imeli name poseben vpliv; predvsem zdaj jih ne uporabljam veliko in nisem odvisna od njih.

5: Mediji se mi zdijo pozitiven prispevek in jim zaupam. Novice so tako pozitivne kot negativne. Najlažje bi se odpovedal časopisom in radiu.

6: Mediji niso imeli posebnega vpliva na moje življenje. Negativne novice me včasih prizadenejo, razmišljam tudi o prihodnosti mladih, saj je veliko slabih novic. Motijo pa me izjave, da »vsi lažejo«, saj ima vsak svojo resnico in svoj pogled na stvari. To me moti. Medije spremljam, da sem na tekočem z dogajanjem. Imamo možnost izbire, kaj bomo gledali in brali. Najlažje bi se odpovedala radiu.

7: Rada spremljam vse. Berem časopise, ki so zaupanja vredni in jim verjamem: Delo, Dnevnik, Mladino in Nedeljski dnevnik. Branje mi je veliko pomagalo in mi izboljšalo življenje. Najlažje bi se odpovedala radiu, ker sem gluha in uporabljam slušni aparat. Mediji so sicer pogosto negativni, vendar se stvari hitro spreminjajo. Če se ne obremenjuješ, živiš mirneje.

6: Motijo me predvsem negativne novice, ki se ponavljajo in razširjajo v neskončnost, s čimer se širi tudi negativnost in sovraštvo v družbi, tudi med mladimi. Včasih se zdi, da mediji celo usmerjajo, kako naj se takšne zgodbe nadaljujejo. Premalo je poudarka na posledicah in sankcijah, kar po mojem mnenju spodbuja sovraštvo in razdvaja družbo.

7: Pogrešam tudi epilog zgodb. Novinarji ne preverijo, kaj se z določeno zgodbo zgodi čez čas. Ko se začetni »bum« poleže, je vse hitro pozabljeno.

MODERATORKA:

- Ali nakupujete prek spleta? Kaj najpogosteje kupujete in kako pogosto?

2: Ne nakupujem prek spleta. Pri uporabi kartice sem zelo previdna. Kartico sicer uporabljam, vendar ne zaupam spletnemu nakupovanju.

3: Ne nakupujem prek spleta in tudi nisem bila žrtev prevar.

5: Ne. Na tem področju nimam negativnih izkušenj.

7: Ne.

[Tudi ostali sodelujoči ne nakupujejo prek spleta.]

MODERATORKA:

- Katere informacije delite na spletu in kako pogosto?
- Kako ocenjujete varnost svoje zasebnosti na spletu?

2: Uporabljam družbena omrežja. Objavljeno imam ime, priimek in e-naslov. Dodane imam prijatelje in znance, s katerimi ohranjam stike in spremljam njihove objave. Če me kontaktira nekdo, ki ga ne poznam, to ignoriram. Slišala sem za številne prevare, zato sem previdna.

6: Nimam slabih izkušenj in se počutim varno. Na Facebooku sem delila le ime in priimek.

7: Z moje strani nimajo niti možnosti zlorabe, ker nič nimam.

[Ostali člani menijo, da imajo zasebnost na spletu dobro varovano in se počutijo varne. Večina ni bila žrtev prevar. Splet uporabljajo predvsem za gledanje televizije, poslušanje radia in branje novic.]

MODERATORKA:

Ali uporabljate spletne storitve, kot so spletno bančništvo, e-zdravje ali druge digitalne storitve? Kako spretni ste pri njihovi uporabi?

[Vsi prisotni so odgovorili nikalno.]

MODERATORKA:

- Kako ocenjujete svoje digitalne kompetence?

[Vsi prisotni se strinjajo, da več kompetenc razen že naštetih, kot so poslušanje radia, gledanje televizije, obiskovanje portalov prek spleta itd., sami tudi ne potrebujejo. Nekateri imajo nekaj težav z razumevanjem besedne zveze »digitalne kompetence«.]

MODERATORKA:

- Bi želeli še kaj dodati na temo medijev in svojih medijskih navad?
- Kje vidite priložnosti in izzive na področju medijske in digitalne pismenosti v prihodnosti?

[Prisotni niso imeli pripomb.]

OPOMBA MODERATORKE:

Sodelovanje udeležencev v fokusni skupini ni bilo enakomerno. Zaradi visoke starosti in z njo povezanih zdravstvenih omejitev so se med udeleženci pojavljale razlike v obsegu in kakovosti prispevkov k razpravi. Dva udeleženca sta fokusno skupino predčasno zapustila zaradi osebnih oziroma zdravstvenih razlogov. Pri dveh udeležencih so bile med razpravo opažene težave pri razumevanju zastavljenih vprašanj ter pri oblikovanju in podajanju odgovorov, kar se je odražalo tudi v oteženem govornem izražanju. Navedene okoliščine je treba upoštevati pri interpretaciji zbranih podatkov in oceni dinamike skupinske razprave.

FOKUSNA SKUPINA DU 1

Datum izvedbe: 21. april 2026

Število članov: 9

Uvodni nagovor moderatorke

Hvala, da ste se odzvali povabilu in sodelujete v tej fokusni skupini, v okviru katere raziskujemo medijske navade in odnos do medijev med prebivalci, starimi 65 let in več.

Pogovor bo trajal od 30 do 90 minut, po potrebi pa bomo vmes naredili kratek odmor. Pogovor bo potekal v obliki skupinske razprave. Zanima nas vaše osebno mnenje in vaše izkušnje, pri čemer ni pravih ali napačnih odgovorov. Vabljeni ste, da sodelujete v obsegu, ki vam ustreza. Sodelovanje lahko kadar koli prekinete ali preskočite katero koli vprašanje.

Zaradi lažjega in natančnejšega prepisa razprave v pisno obliko vas prosimo za soglasje k snemanju pogovora. Posnetek bo uporabljen izključno za raziskovalne namene. Pri analizi ne bomo uporabljali imen ali drugih podatkov, ki bi omogočali vašo identifikacijo. Vsi odgovori bodo obravnavani anonimno in združeni z odgovori drugih udeležencev fokusne skupine.

Vaše sodelovanje je za raziskavo izjemnega pomena, zato se vam za vaš čas in prispevek že vnaprej iskreno zahvaljujemo.

Priloge k sodelovanju in opis vzorca

Udeleženci so pred začetkom fokusne skupine podali soglasje za sodelovanje v raziskavi ter izpolnili kratek anketni vprašalnik, namenjen opisu vzorca. Njihovi odgovori so predstavljeni v spodnji tabeli.

Tabela 2: Podatki vzorca fokusne skupine 2

IME	SPOL	LETNICA ROJSTVA	KRAJ BIVANJA	IZOBRAZBA	ČLAN KATEREGA KOLI DRUŠTVA
9	m	1947	mesto	Višja šola / višješolska izobrazba	da
10	m	1949	mesto	Srednja poklicna šola	da
11	ž	1956	mesto	Univerzitetna diploma	da
12	ž	1949	mesto	Univerzitetna diploma	da

13	ž	1946	mesto	Višja šola / višješolska izobrazba	da
14	m	1945	mesto	Magisterij / magistrska stopnja	da
15	ž	1946	mesto	Srednja poklicna šola	da
16	ž	1947	mesto	Osnovna ali manj	da
17	ž	1956	mesto	Srednja poklicna šola	da

Vir: osebni arhiv Rek, Ljubotina, Bratoš (2026)

MODERATORKA:

- Katere medije najpogosteje spremljate? Prosimo, navedite primere za posamezne skupine medijev (televizija, radio, tiskani mediji/revije in internet).
- V kolikšni meri spremljate dnevne novice?
- Kako pogosto uporabljate splet in za katere namene?

9: Časopis prebiram dnevno. Naročen sem na Dnevnik in ga vsak dan preberem. Na televiziji večinoma spremljam RTV SLO, predvsem SLO 1, najpogosteje poročila in občasno poljudno-znanstvene oddaje. Uporabljam tudi internet. Revij trenutno ne berem, za več mi zmanjka časa.

10: Največ berem časopis Delo, zlasti prilogo Vikend. Na televiziji najraje spremljam šport, saj moški radi gledamo tekme, ter oddajo *Čez planke* na SLO 1, ki govori o potovanjih in tujih deželah. Za splet nimam časa. Televizijo gledam le občasno in sproti, nimam posebne želje po spremljanju nadaljevanj ali drugih programov.

11: Naročena sem na Ljubljanski in Nedeljski dnevnik ter revijo Jana. Na spletu dnevno spremljam različne portale (Necenzurirano, Reporter, 24ur). Te vsebine pregledujem vsak dan, skoraj bi rekla, da sem obsedena s tem, kar mi gre tudi na živce, vendar se težko zadržim. Radia ne poslušam, ker nimam časa, čeprav bi ga rada, razen med vožnjo. Televizijo gledam z zamikom in izberem tiste vsebine, ki me zanimajo, predvsem poročila in reportaže.

10: In volitve ...

11: Da, to smo vsi spremljali, vendar sem komaj čakala, da se konča, ker me je vse skupaj zelo obremenjevalo. Tako sem sicer vsakodnevno na tekočem z dogajanjem.

12: Če naštejemo po vrsti: spremljam televizijo (SLO 1, POP TV, včasih Svet na Kanalu A), radio VAL 202 poslušam skoraj ves dan, po internetu malo pobrskam vsak dan. Od časopisov berem Dnevnik, Mladino in Vzajemnost.

13: Naročena sem na Nedeljski dnevnik, ostale tiskovine kupim po potrebi. Imam pa veliko obveznosti: telovadbo »1000 gibov« od ponedeljka do sobote, številne dejavnosti okoli blokov in urejanje zemljišč, kjer je treba zbrati podpise. Tudi družimo se med sosedi v bloku. Pri računalniku mi včasih pomagajo študenti, saj sama veliko pišem. Nedavno smo imeli tudi tečaj, ki je bil zelo prijeten in sproščen, veliko smo se smejali.

14: Kar se informatike tiče, uporabljam računalnik in internet. Zaradi velike količine reklam del vsebin preprosto preskočim. Na prvem mestu spremljam Regional Obala, nato 24ur in RTV. Občasno pogledam tudi hrvaška in srbska poročila, nato še šport. Tiskovin ne uporabljam več, radia ne poslušam. Televizija je moj glavni medij. Veliko mi pomeni tudi družba – tako v živo kot po telefonu, kjer si izmenjamo vse informacije.

15: Naročena sem na petkovo izdajo Dnevnika zaradi priloge, včasih je bila Sobotna priloga, ki me je bolj pritegnila, ter revijo Vzajemnost. Na televiziji gledam poročila, oddaje, ki me zanimajo, predvsem naravoslovne vsebine in oddaje o živalih. Udeležujem se pohodov in pojem v pevskem zboru. Radio poslušam občasno, Prvi program, če me kaj pritegne.

16: Televizijo gledam zelo malo, večinoma poročila. Radio imam doma skoraj ves čas prižgan (Radio Aktual). Veliko sem zunaj, v naravi, in to mi najbolj ustreza.

17: Gledam POP TV, RTV in občasno uporabljam internet. Na spletu obiščem 24ur. Če česa ne vem, vprašam Zdenko.

MODERATORKA:

– **Ali uporabljate družbena omrežja? Če da, katera in na kakšen način?**

11: Uporabljam Facebook, vendar ga bom prenehala uporabljati, ker je zasvojljiv. Ko prebereš kakšno novico, te razburi in začneš komentirati, nato pa ugotoviš, da je to brez smisla, saj vsak piše po svoje. Pred leti sem se spraševala, kako lahko drugi uporabljajo Facebook, zdaj pa to razumem, ker sem tudi sama v tem. Včasih sicer naletiš na kaj koristnega in to prebereš, vendar največkrat izgubljam čas z nepomembnimi vsebinami. Zato se bom poskušala odvaditi, podobno kot pri kajenju. Seveda lahko blokiraš sovražne vsebine in ljudi, ki jih ne želiš brati,

vendar je vseeno vse skupaj precej "strupeno" in jemlje čas. Zdaj je Facebook prva stvar, ki jo odprem zjutraj, kar me moti.

[Ostali sodelujoči odkimavajo.]

MODERATORKA:

- Ali vam mediji pomagajo in izboljšujejo kakovost vašega življenja? Menite, da bi bilo življenje brez medijev boljše ali slabše? Če da, kateri medij vam najbolj izboljšuje življenje?

9: Nisem čisto prepričan, da se je kaj izboljšalo ali poslabšalo. Vprašanje je, kateremu mediju verjeti. To je danes največji problem; to smo v živo doživljali s predvolilno kampanjo. Vsi po vrsti so lagali, če mene vprašate. Zdaj se vidi, koliko so lagali. Prej so vsi »rožice sadili«, zdaj pa je nekaj drugega. Če se vrnem daleč nazaj, smo včasih živeli bolje, ker je bilo medijev manj. Zdaj jih je mnogo, mnogo preveč. Komu verjeti in komu ne – to je vprašanje.

10: Odvisno je, kaj te zanima. To potem iščeš. *Delo* je zame dober časopis. Ima vse – od športa, razgledov in tako naprej. Televizija je pri nas v redu, imaš programe od nule do ne vem česa. Lahko spremljaš volitve na Madžarskem. Potem imaš pa prijatelje za klepet. Mediji so po mojem mnenju spremenili situacijo na bolje, saj se lahko malo izobrazimo, educiramo. Če imaš fakulteto, si drugače orientiran. Najraje pa gledam nogomet. V domovih starejših pa je druga zgodba – tam so težke zadeve, ljudje so odrinjeni na rob, prazni, iz njih je treba vleči informacije.

11: Mediji so mi precej spremenili življenje, če primerjam z 20 ali 30 leti nazaj. Včasih mi ni bil problem sesti za knjigo in jo prebrati. Zdaj pa sem navajena na instant način. Problem je, komu verjeti. Našla sem svoj način, kako pridem do novic, ki jim lahko zaupam; preverjam jih na več načinov. To pa mi vzame preveč časa in včasih se mi zdi, da so mi mediji na nek način osiromašili življenje. Ukvarjam se s stvarmi, s katerimi se sploh ne bi bilo treba, a ker te nenehno bombardirajo z informacijami, se nanje osredotočiš.

12: Meni so mediji popestrili življenje. Zjutraj najprej prižgem radio, da nekaj igra v ozadju, da ni tišina. Nekaj se dogaja – poslušam ali ne, je čisto odvisno. Časopise berem takrat, ko jem, da mi ni dolgčas. Poročila poslušam tako, da istočasno rešujem sudoku in križanke – vedno dve stvari hkrati. Tako mi čas hitro mine, da potem ne opravi vsega pravočasno. Novice na telefonu spremljam, a jih ne jemljem preveč resno – vidim in dam »čez ramo«.

13: Poročila pogledam zjutraj ob osmih, po telovadbi, da vidim, kaj je novega. Pogledam še druge televizijske postaje, potem pa še na telefonu. Dnevni ritem je pa domač – ure hitro minejo.

14: Moj glavni medij sta internet prek telefona in računalnika, največ pa uporabljam prenosni računalnik. Poročila pregledam, vendar pred tem preskočim vse reklame, da pridem do bistva. Raje grem na internet in tam dobim informacije. Moti me pojav umetne inteligence. Ko sem prej iskal neko osebo, sem dobil več različnih rezultatov; zdaj pa mi umetna inteligenca ponudi enega ali dva odgovora. Prej jih je bilo veliko več. Kdo stoji za umetno inteligenco, ne vem. Zoži mi vire informacij, zato grem raje igrat pasjanso. Sicer pa šport – tam je vse jasno: tri proti ena in to je to. Rad imam tudi humor; vice si pošiljamo prek komunikacijskih kanalov. Nisem pa na Facebooku ali družbenih omrežjih – gredo mi na živce, ker me potem kontaktirajo ljudje, ki jih ne maram.

15: Poslušam radio in berem zvočne knjige. Zelo priročno je, da danes lahko knjigo poslušam in ne bereš, kot včasih, ker lahko zraven še kaj delaš. Ne ukvarjam se s tem, kaj je res – pustim stvari take, kot so, se ne obremenjujem. Fino je, ker hitro dobim informacije, ni treba veliko iskati. Prek Viberja krožijo tudi šale, kar me pogosto nasmeji. Facebooka ne maram; sem ga imela, a sem ga zbrisala, ker me je motil.

16: Nekateri mediji so dobri in iščejo resnico, drugi pa jo izkrivljajo. Meni osebno mediji niso izboljšali življenja. Raje sem v naravi in se ne obremenjujem – škoda mojih živcev.

17: Tudi jaz bi rekla, da so mediji bolj negativno vplivali, ker ne poročajo tako, kot je v resnici. Zato se jih izogibam in grem raje ven.

MODERATORKA:

– kateremu mediju bi se najtežje odrekli?

17: Nova24, televizija.

16: Jaz enako.

14: Na televiziji bi se najraje odpovedal Novi24 in Požar Report.

13: Požar Report je včasih preveč ... Nove24 ne gledam.

12: Jaz bi se odpovedala časopisom.

14: Tudi jaz bi se najraje odpovedal časopisom. Televizije ne gledam veliko – enkrat na leto pogledam, kakšne neumnosti govorijo, in grem dalje.

11: Najlažje bi se odpovedala radiu. Rada berem tiskane medije. Brez televizije in interneta bi zelo težko, ker sem celo življenje delala z računalnikom.

10: Jaz bi se tudi najraje odpovedal radiu.

9: Od medijev, ki jih spremljam, bi se tudi jaz najlažje odpovedal radiu. Radio poslušam izključno v avtu. Doma ga sploh ne poslušam, moram priznati. V avtu imam vedno vklopljen Radio 1 ali Val 202. Radiu bi se torej najlažje odpovedal.

MODERATORKA:

- V kolikšni meri verjamete novicam v medijih?
- Ali menite, da si lahko na podlagi novic ustvarite realno sliko o življenju in dogajanju v družbi?
- Ali novice dojemate kot pretežno negativne ali pretežno pozitivne?

9: Nekaj verjamem, ne pa vsega. Določene novice se mi zdijo absurdne. So tako pozitivne kot negativne, odvisno od medija oziroma televizijskega programa – približno 50 : 50.

14: Jaz se ne bi striktno opredelil, da verjamem ali ne verjamem. Odvisno od novice, sproti ocenjujem. O vseh sem si ustvaril mnenje. Zavisi od reporterja, novinarja – če je pameten in razgledan, ga poslušam. Gledam *Tarčo*, ker dobro spremlja problematiko. Voditeljica se je izučila, kako raziskati zadeve in koga povabiti.

11: Jaz sem si izbrala medije, ki jih spremljam, in tem zaupam. Imam občutek, da se v novicah pogosto pouč slabo. Vesela sem, ko je kaj pozitivnega – take novice bi morale biti na začetku, udarne. To pogrešam, ker je danes preveč jamranja in kritiziranja. Ne zavedamo se, da nam pravzaprav nič hudega ni.

12: Novice spremljam dnevno. Zdi se mi, da je v povprečju več negativnih. Po celem svetu je »štala« in seveda ne morejo poročati, da so vojne lepe ali da je bila predvolilna kampanja prijetna in tako naprej. Na televiziji so tudi komentarji in soočenja zelo pompozna, bombastična – skratka, pretiravajo. Jaz stvari vzamem tako, kot jih slišim, in se s tem ne obremenjujem preveč. Tudi zato, ker po meni ne padajo bombe.

13: Mene zanima, kaj je novega in kaj se bo zgodilo, zato spremljam novice vsak dan. Nemogoče je, da imajo vsi prav – tako levi kot desni. Vsak ima svoj pogled, ne veš pa, kdo ima res prav.

14: Veliko stvari sem dal skozi, zato imam v glavi filter. Gre mi skozi eno uho noter, skozi drugo ven. Vzamem na znanje, kar mi servirajo, ampak ne verjamem vsemu. Večinoma so novice negativne, a se ne obremenjujem. Ne maram umetne inteligence. Rad se družim s prijatelji ob kozarcu vina – to je naša »inteligenca«. V družbi ne sprejemamo velikih sklepov, ampak se pogovarjamo in smo kolegialni.

15: Preveč je slabega in preveč reklam. Karkoli gledam, so same reklame. Vse jemljem z rezervo, ne iščem več resnice – škoda časa in živcev.

16: Novice spremljam dnevno, ko sem doma in imam radio prižgan. Na vsakem kanalu je isto, vse ponavljajo. Mediji me zato sploh ne zanimajo. Tudi radio ugasnem, ko so poročila, ker mi gredo na živce, potem pa ga spet prižgem. Včasih sem se sekirala in razburjala, zdaj pa sem se odklopila.

17: Jaz grem raje ven s psičko, ne želim poslušati negativnih stvari, ki jih je ogromno. Več bi moralo biti pozitivnega. Medijem ne verjamem.

14: Na spletnih portalih rad preberem tudi komentarje. To je zbirka anonimnih idiotov, katerih pisanje postane včasih bolj zanimivo kot sama novica.

MODERATORKA:

- Kako pogosto uporabljate splet in za katere namene?
- Ali nakupujete prek spleta? Kaj najpogosteje kupujete in kako pogosto?
- Ali uporabljate spletne storitve, kot so spletno bančništvo, e-zdravje ali druge digitalne storitve? Kako spretni ste pri njihovi uporabi?
- Katere informacije delite na spletu in kako pogosto?
- Kako ocenjujete svoje digitalne kompetence?

9: Sem zelo previden in ne odpiram stvari oziroma spletnih strani, za katere nisem prepričan, da so varne. Problem je tudi pošta – popolnoma sem se odvadil fizične pošte, moti me, če dobim klasično pismo in moram do nabiralnika. Pri starejših je problem digitalna pismenost. V društvu smo organizirali tečaje, da se ljudje priučijo, saj sicer kmalu ne bodo mogli niti dvigniti denarja niti se naročiti k zdravniku. Tudi mene spremembe motijo, ko se kaj posodobi, imam težave. Pa še vedno sodim med tiste, ki tehnologijo bolje obvladajo. Uporabljam telefon in računalnik, tako kot vsi prisotni tukaj.

14: Ja, oboje. Ko pride novost, jo pogledaš in se moraš prilagoditi. Če ne slediš, izpadeš iz sistema.

[Pogovor o dostopu do zdravnika in težavah starejših pri uporabi digitalnih storitev.]

13: Tehnologija se zelo hitro spreminja. Znanja imam veliko, a še vedno premalo. Ko nekaj novega potrebujem, se ga priučim in si stvari poiščem sama, pomoči ne potrebujem. Ko se

pojaviijo novosti, je to tudi zame izziv. Ne predstavljam si, kako nekdo, ki ne zna niti SMS-a uporabljati, danes pride do zdravnika.

12: Splet uporabljam po potrebi – elektronsko pošto in aplikacije, ki jih potrebujem za honorarno delo. Družbenih omrežij ne uporabljam. Svoje digitalne kompetence ocenjujem kot zadovoljive. So pa spremembe stalne, zato se moram sproti učiti novih aplikacij. Na primer SIGENCA – morala sem jo na novo urediti in potrditi, in dokler je nisem podaljšala, mi nič ni delovalo, kar sem imela. Nisem mogla v ZVEM, na FURS ... vedno je kakšna novost. Lani sem na FURSu nekaj kliknila in so mi kasneje rubili 300 evrov, sploh nisem vedela, zakaj. Ko sem šla nazaj na portal, sem videla, da so bili v elektronskem nabiralniku opomini in odločbe – jaz pa tega nisem opazila. Verjetno sem nekaj spregledala ali pozabila. Zdaj dobivam obvestila normalno. Tudi jaz hodim na tečaj tretje univerze. Imamo zelo dobrega, prijaznega in mladega predavatelja. Hodim tudi zaradi njega.

13: Tudi jaz sem obiskovala tečaj na Parmovi (Agora). Predavatelj je bil zelo miren in strokoven. Predavanja so bila zanimiva, dobro smo se ujeli. Pokazali so nam prijave na SPIS, SI-PASS in podobno. Bilo je koristno, a bi bilo dobro, da bi se ponovilo, ker smo starejši in pozabljivi – veliko informacij smo dobili naenkrat.

15: Mi smo imeli zelo slabega učitelja, nič nas ni naučil. Obvladal je teorijo, prakse pa nismo imeli. Bila je tudi ena 88-letna udeleženka in se je ukvarjal predvsem z njo, zato za druge ni bilo časa. Tudi sam je bil že starejši in je včasih ponavljal stvari, ki smo jih že predelali.

14: Jaz spremembam sledim sproti. Če pride do novosti na področju računalniških programov, pokličem računalničarja. Od leta 1981 sem sicer delal z računalnikom v službi, zato se imam za dovolj digitalno kompetentnega. Ko se kaj spremeni, pa vseeno potrebujem pomoč. Najbolj me motijo reklame.

15: Elektronsko pošto uporabljam na telefonu, na računalniku manj. Uporabljam tudi spletno banko in dostop do zdravnika, za ostalo nimam potrebe. Ne kupujem prek spleta, vse uredim fizično. Za osnovne stvari mi gre, motijo pa me tudi reklame.

16: Tudi jaz za svoje potrebe uporabljam elektronsko pošto, dostop do zdravnika in sem digitalno kompetentna. Če ne gre, pokličem za pomoč. Prek spleta ne nakupujem. Poznam pa primer prijateljice, ki je bila žrtev spletne prevare in je bila finančno oškodovana.

17: Elektronsko pošto uporabljam, dostopa do zdravnika pa še nimam, vendar bom to uredila. Prek spleta ne nakupujem. Za svoje potrebe se na spletu počutim suvereno.

MODERATORKA:

- Kako ocenjujete varnost svoje zasebnosti na spletu?

12: Dobivala sem veliko lažnih e-sporočil o raznih dediščinah, kjer je šlo za prevare. Takšno sporočilo sem dobila vsaj enkrat na teden. Vedno sem jih označila kot nezaželeno pošto in jih blokirala.

[Pogovor teče o tem, da so vsi že slišali za primere spletnih ali telefonskih prevar pri znancih in bližnjih, sami pa nimajo neposrednih negativnih izkušenj.]

12: Menim, da zasebnosti v resnici ni. Dobila sem ogromno elektronske pošte, ki je lažna in gre za prevare. Takšna sporočila dobim vsaj enkrat na teden. Prek e-pošte veliko komuniciram in pošiljam podatke, zato se sprašujem, kdo vse ima moj naslov. Zelo pazim, kaj napišem, ker ne vem, kdo bo to bral.

9: Strinjam se z 12. Tudi sam sem zelo previden, še posebej pri vsiljeni pošti. Imel sem primer sporočila o dedovanju iz Amerike, ki ga je urejala neka nemška banka. Šel sem do notarja in me je prepričal, da gre za resnično zadevo, zato sem dejansko prejel nekaj denarja v dolarjih. Ena sestrična pa se je temu odpovedala, čeprav ni šlo za majhen znesek. Sam sem šel do notarja, ki se spozna na te stvari, in sem preveril pri njem.

MODERATORKA:

- Bi želeli še kaj dodati na temo medijev in svojih medijskih navad?
- Kje vidite priložnosti in izzive na področju medijske in digitalne pismenosti v prihodnosti?

9: Ja, smo zelo raznoliki, imamo različne poglede in izkušnje. Meni je bila ta debata zelo všeč.

[Ostali sodelujoči niso imeli pripomb.]

FOKUSNA SKUPINA DU 2

Datum izvedbe: 29. maj 2026

Število članov: 9

Uvodni nagovor moderatorke

Hvala, da ste se odzvali povabilu in sodelujete v tej fokusni skupini, v okviru katere raziskujemo medijske navade in odnos do medijev med prebivalci, starimi 65 let in več.

Pogovor bo trajal od 30 do 90 minut, po potrebi pa bomo vmes naredili kratek odmor. Pogovor bo potekal v obliki skupinske razprave. Zanima nas vaše osebno mnenje in vaše izkušnje, pri čemer ni pravih ali napačnih odgovorov. Vabljeni ste, da sodelujete v obsegu, ki vam ustreza. Sodelovanje lahko kadar koli prekinete ali preskočite katero koli vprašanje.

Zaradi lažjega in natančnejšega prepisa razprave v pisno obliko vas prosimo za soglasje k snemanju pogovora. Posnetek bo uporabljen izključno za raziskovalne namene. Pri analizi ne bomo uporabljali imen ali drugih podatkov, ki bi omogočali vašo identifikacijo. Vsi odgovori bodo obravnavani anonimno in združeni z odgovori drugih udeležencev fokusne skupine.

Vaše sodelovanje je za raziskavo izjemnega pomena, zato se vam za vaš čas in prispevek že vnaprej iskreno zahvaljujemo.

Privolitev k sodelovanju in opis vzorca

Udeleženci so pred začetkom fokusne skupine podali soglasje za sodelovanje v raziskavi ter izpolnili kratek anketni vprašalnik, namenjen opisu vzorca. Njihovi odgovori so predstavljeni v spodnji tabeli.

Tabela 3: Podatki vzorca fokusna skupina 3

IME	SPOL	LETNICA ROJSTVA	KRAJ BIVANJA	IZOBRAZBA	ČLAN KATEREGA KOLI DRUŠTVA
18	ž	1960	mesto	Srednja poklicna šola	da
19	m	1958	mesto	Srednja poklicna šola	da

20	ž	1946	mesto	Srednja poklicna šola	da
21	ž	1944	mesto	Višja šola / višješolska izobrazba	da
22	ž	1937	mesto	Srednja poklicna šola	da
23	ž	1961	mesto	Srednja poklicna šola	da
24	ž	1941	mesto	Osnovna šola ali manj	da
25	ž	1950	mesto	Srednja poklicna šola	da
26	ž	1948	mesto	Srednja poklicna šola	da

Vir: osebni arhiv Rek, Ljubotina, Bratoš (2026)

MODERATORKA:

- Katere medije najpogosteje spremljate? Prosimo, navedite primere za posamezne skupine medijev (televizija, radio, tiskani mediji/revije in internet).
- Ali vam mediji pomagajo in izboljšujejo kakovost vašega življenja? Menite, da bi bilo življenje brez medijev boljše ali slabše? Če da, kateri medij vam najbolj izboljšuje življenje?
- Kateremu mediju bi se najtežje odrekli?
- V kolikšni meri spremljate dnevne novice?
- Kako pogosto uporabljate splet in za katere namene?

18: 24ur, Slovenske novice, vremensko napoved. Na televiziji gledam kakšne nadaljevanke, poročil ne. Radio poslušam, ko kuham ali pečem. Berem samo knjige. Zjutraj najprej pregledam splet, čez dan imam ves čas prižgano televizijo, ne glede na to, ali je kdo v hiši ali ne. Najlažje bi se odpovedala časopisom in radiu.

19: Dnevno gledam RTV SLO, posebej poročila, potem pa berem novice z zasavskega področja na spletu. Ostalo spremljam priložnostno. Največ mi pomeni televizija, vsemu

ostalemu bi se lažje odpovedal. Televizija je zelo širok pojem – torej RTV SLO, saj si ne bi dovolil levo-desno preklapljati med mediji in iskati resnico; moj fokus je na enem in tega kritično vrednotim.

20: Enkrat na dan spremljam glavna poročila, na tablici pa prek spleta preverjam osmrtnice, nesreče ... po lastnih željah.

21: Meni je najbolj priročen vir informacij telefon. Takoj zjutraj že brskam po telefonu, uporabljam aplikacije in prebiram novice. Spremljam RTV SLO in 24ur. Televizijo zelo malo gledam, poročil skoraj nič. Razlog je, da se mi informacije tam ne zdijo objektivne. Pri svojih letih pa ne čutim potrebe, da bi me kdo zavajal. Knjige so zelo pomembne v mojem življenju, vendar imam težave z vidom, zato berem avdio knjige, torej jih poslušam. Naročena sem na Beletrino. Imajo čudovit izbor kakovostnih knjig. To mi vzame veliko časa, poslušam tudi veliko glasbe. To je moj hobi in način preživljanja prostega časa. Sicer se rada tudi družim. Druženje sicer ni medij, vendar je socialni stik zame na prvem mestu in mi veliko pomeni.

22: Poročil ne gledam, ker pravim, da si lahko sama operem glavo. Tri četrtine tega, kar povedo na poročilih, je le vrh ledene gore, o vsem ostalem pa nič ne vemo. Razočarana sem nad volitvami – ne zato, ker je Janša sestavil vlado, ampak zaradi načina. Spremljali smo dno od dna. Po drugi strani pa je očitno, da je vseeno, ali grem na volitve ali ne, saj bodo po svoje naredili. Jezi me, ker ne morem več brati, to me zelo moti. Ko sem bila brez slušnega aparata, sem gledala filme s podnapisi. Veliko se družim. Veliko uporabljam tablico, prek katere grem na splet, računalnika pa ne maram in ga ne uporabljam več. Zjutraj imam ritual – igram miselne igre na tablici in rešujem križanke, za kar porabim tudi do tri ure.

23: Moj glavni medij je televizija. Včasih spremljam poročila, tudi pasivno. Res pa je, da zelo rada ob tem šivam ali počnem kaj drugega, da nimam občutka, da dve uri gledam samo eno nadaljevanko. Brez televizije ne bi mogla živeti, predvsem brez kriminalk, dokumentarcev in History kanala. Dokumentarne oddaje mi veliko pomenijo. Na spletu najraje uporabljam YouTube prek telefona in tablice, kjer gledam prispevke o vesolju, starodavni zgodovini in podobne vsebine – brez tega bi težko živel. Televizijo imam pogosto prižgano tudi kot radio. Spremljam določene vsebine, dokumentarni program mi je najljubši na SLO1 in na zagrebških programih. Posebej zdaj, ko je omogočen ogled za nazaj, ničesar ne zamudim.

24: Meni največ pomeni radio. Že ob petih zjutraj spremljam poročila prek radia, bolj kot politika me zanimajo kronike. Potem šele pride kavica. Veliko berem, hči mi prinaša knjige iz knjižnice. Predsednik društva mi priskrbi stare križanke, tiste brezplačne – hvala mu za to. Imam računalnik in star telefon samo za klice, imam pa tudi dostop do spleta. Najtežje bi se odpovedala radiu in televiziji.

25: Zjutraj najprej pogledam SAVUS, zasavske spletne novice, da sem obveščena o dogajanju, nato še ZON, Trbovske novice. Z možem sva bila velika pohodnika in sva vse izlete fotografirala in opisovala, nato pa v obliki prispevkov in blogov pošiljala na spletne Seniorje. V časopisu Večer sva do covida objavljala prispevke o izletništvu, kasneje pa na SAVUS. Sedaj objavljam v rubriki »Fotografija tedna« in sem imela že 15 objav s fotografijami in komentarji. Rada rešujem križanke, najraje pa sem na vrtu, hodim tudi na telovadbo in sem se ukvarjala s hortikulturo. Najtežje bi se odpovedala televiziji.

26: Na televiziji najraje spremljam Kanal A, vse manj pa druge programe. Raje imam History in resnične zgodbe o zločinih. Berem knjige, največ poleti. V revijah rešujem križanke. To počnem tudi prek telefona. Uporabljam splet in prek telefona spremljam novice in dogajanje. Najlažje bi se odpovedala časopisom, najtežje pa tablici, televiziji in radiu – vse to imam rada in bi zelo pogrešala.

MODERATORKA:

- V kolikšni meri verjamete novicam v medijih?
- Ali menite, da si lahko na podlagi novic ustvarite realno sliko o življenju in dogajanju v družbi?
- Ali novice dojemate kot pretežno negativne ali pretežno pozitivne?

18: Zaupanja v medije nimam. Toliko dezinformacij, kot jih imamo danes, ni bilo niti med drugo svetovno vojno. Medijem na spletu zaupam v enaki meri kot tistim v fizični, papirni obliki. Berem Delo, Dnevnik, ostale tudi pogledam, a se mi zdijo vsi po istem kopitu – vsi eni strani naklonjeni, vsi polni dezinformacij. Osebnostno ne verjamem nobenemu mediju. Novice se mi zdijo zelo negativne, zelo malo se piše o lepih stvareh; poudarek je na kriminalu, vojnah, oboroževanju in boleznih. Če se že piše o dobrih zadevah, so te slabo sprejete. Branje komentarjev mi je neke vrste zabava, a ne morem verjeti, kako nečloveški smo ljudje – to mi je nepojmljivo. To je odraz družbe. Ljudje snemajo nesreče, kako nekdo umira, namesto da bi pomagali. Ni več medsebojne pomoči, na prvem mestu so telefoni in zabava. Iz leta v leto se stanje slabša; štejejo samo kliki. Ni pomembno, kakšna je novica – dobra, slaba, resnična ali lažna – šteje samo klik, senzacionalističen naslov, da pritegne.

19: Trenutno se dogaja, da na poročilih na različnih programih slišimo diametralno nasprotno informacijo. Jaz si tega ne dopuščam in mi je žal, da nekateri nasedajo in se zaradi tega polarizirajo. Kot so potekale volitve, tako funkcionirajo tudi mediji in podobno naprej. Jaz

zaupam enemu – RTV SLO – a pogrešam tudi tam bolj poglobljene analize in komentarje, ker smo včasih vedeli, da je nekdo neko temo predebatiral in naredil analizo. Danes tega ni več. Novinarstvo je postalo popolnoma kampanjsko; šteje le to, da je mikrofoni, da minute tečejo. Ali se neka informacija namenoma tako lansira, je pa na nas samih, da presodimo, kaj je resnica. Drugi mediji so stvar interesov in jih ne smatram za verodostojne, ker vemo, da resnice ni oziroma je le tista, ki je moja. Jaz gledam z zamikom in bi težko ocenil, ali so novice bolj pozitivne ali negativne, ker jih sam izbiram. A ker je informacija tista, ki povečuje gledanost in je del tržne logike, lahko sklepam, da so novice večinoma negativne in je premalo dobrih novic. Svet je bistveno lepši, kot si ga znamo predstavljati, in škoda je, da ga z medijsko krajino uničujemo.

20: Novice so negativne, s komercialnega vidika se to najbolje bere.

22: Zanima pa me, zakaj plačujemo prispevek RTV, ki je nacionalni medij, in kljub temu na njihovih kanalih gledamo toliko reklam. Tega ne razumem. Neprestano gledamo Herto. Televizija od tega tudi služi. Pri vsakem mediju moraš preveriti, kdo je urednik, in potem veš, kako je medij usmerjen.

21: To je največja žalost – da se razklanost naše družbe odraža v medijih. Noben medij več ni neodvisen. So levi in desni: levi bo tolkel po desnih in obratno. Zato ne gledam poročil in ne kupujem časopisov, ker so vsi nazorsko obarvani. To me moti in tega mi ni treba spremljati. Pogrešam neodvisno novinarstvo. Nikomur ne moreš verjeti, ker vsi pljuvajo po nasprotnikih in sebe hvalijo. To je nezrelo, neprofesionalno in tega si ne zaslužimo.

22: Raziskovalnega novinarstva ni.

21: Raziskovalno novinarstvo je, vendar imajo na televiziji vsak svoje strokovnjake z različnih področij. Na določenih medijih se pojavljajo vedno eni in isti strokovnjaki, ki predstavljajo njihovo plat. Mediji bi morali biti objektivni, a niso.

22: Jaz gledam, ampak mislim s svojo glavo.

23: Voditelj oddaje Vem vodi to oddajo, ker če bi vodil kaj drugega, bi to vodil samo enkrat. Če bi deloval po svoji glavi, bi ga zamenjali. Ne morejo in ne smejo. Polarizirali smo se. Nočemo slišati nasprotne strani, raje živimo v svoji prepričani resnici.

25: Mi v hribih si pomagamo – če kdo začne o politiki, ga hitro utišamo.

MODERATORKA:

Ali imate profil na družbenem omrežju? Če da:

a) Ali je profil ustvarjen z vašimi resničnimi podatki (ime, priimek, fotografija)?

- b) Ali profil redno posodabljate z objavami, novicami ali dogodki?
- c) Ali imate odprt profil, na katerem ne uporabljate svojih resničnih podatkov?
- d) V kolikšni meri vam družbena omrežja izboljšujejo življenje?
- e) Kolikokrat dnevno preverite sporočila ali vsebine na družbenih omrežjih?
- f) Ali se vam zdi zbiranje in uporaba vaših podatkov na družbenih omrežjih (npr. za oglaševanje in prodajne namene) sporno?
- g) V kolikšni meri verjamete, da ste na družbenih omrežjih anonimni?

18: Uporabljam Facebook, a nimam nič objavljeno; še ime je lažno. Objavim fotografije s kakšnega rojstnega dne ali izleta, a z zamikom, da ljudje ne vedo, kdaj sem odsotna. Ne objavljam veliko. Prek Facebooka se tudi pogovarjam s prijatelji in prebiram novice ter komentarje, da dobim vpogled v družbo. Nikoli pa sama ne komentiram.

19: Jaz sem se na tem področju omejil. Facebook pogledam, a ne berem komentarjev in ne objavljam. Uporabljam Viber.

20: Facebooka ne znam uporabljati, ga ne poznam.

21: Na Facebooku nočem biti, nisem nikoli bila in nikoli ne bom. S sorodniki in znanci komuniciram prek aplikacije Viber, to mi zadošča.

22: Nimam nobenih družbenih omrežij. Še za šankom je manj »svinjarije« kot na družbenih omrežjih. Vsi se tam izživljajo, so anonimni in nepismeni. Moti me tudi jezik. Normalno je, da govorimo pogovorno, ker je slovenski jezik trd, vendar bi morali na televiziji jezik čistiti. Na RTV je veliko napak, dvojine ne uporabljajo – nacionalna televizija bi morala imeti višje standarde in nekoga, ki bi to nadzoroval.

23: Družbenih omrežij nimam, Viber mi je zakon – tam imam ljudi iz imenika. Družbenih omrežij namenoma nimam, ker bi me verjetno blokirali petkrat na dan.

24: Če mi kdo na družbenem omrežju kaj napiše, odgovorim, sicer pa ne. Uporabno mi je predvsem zato, ker me obvešča o rojstnih dnevih ljudi, ki jih poznam, da jim lahko voščim.

25: Na Viberju imamo skupino tistih, ki obiskujemo Ljudsko univerzo – smo »čebelice in dva trota«. Facebooka nisem nikoli želela imeti, komentarjev pa ne berem rada. Na spletu najdem informacije, ki jih potrebujem, na primer glede telovadbe.

26: Facebooka nisem nikoli marala in sem se zgražala nad komentarji. Uporabljam ga le za sporočila in kakšno objavo slike, osebnih podatkov pa ne delim. Uporabljam tudi Viber. Nekateri pa objavijo vse – od osebnih podatkov do tega, kje se nahajajo, in fotografij otrok. Temu se čudim.

MODERATORKA:

- Ali nakupujete prek spleta? Kaj najpogosteje kupujete in kako pogosto?
- Katere informacije delite na spletu in kako pogosto?
- Kako ocenjujete varnost svoje zasebnosti na spletu?
- Ali uporabljate spletne storitve, kot so spletno bančništvo, e-zdravje ali druge digitalne storitve? Kako spretni ste pri njihovi uporabi?
- Kako ocenjujete svoje digitalne kompetence?

18: Vedno preverim spletnega prodajalca in kupujem le tisto, kar poznam. Previdna sem; če je nekaj zelo poceni, ne nasedem. Nekateri pa – kupijo na primer poceni kosilnico in dobijo igračo. Jaz vedno pravim: ne klikaj, če ne poznaš. Spletno nakupovanje dobro obvladam in se na splošno znajdem. Že v službi smo imeli izkušnje s spletnimi prevarami, a smo jih znali prepoznati. Morda zato, ker smo bili manjši kolektiv, je bilo to lažje. Na področju storitev, spletnega bančništva in dostopa do zdravnika nimam težav.

19: Redno uporabljam storitve bančništva in dostopa do zdravnika, drugih aplikacij ne uporabljam in jih ne odpiram. Sem previden. Slišal sem že veliko zgodb o prevarah, tudi kot društvo na to opozarjamo in bomo imeli delavnice na to temo. Zavedam se pasti in delam na tem, da bi bil čim bolj kompetenten. Ne nakupujem s svojo kartico, temveč uporabljam predplačniško, na katero naložim sredstva.

20: Moja hči mi ureja dostop do zdravnika in banke. Nimam izkušenj s spletnimi prevarami.

21: Imam računalnik, ker sem ga v preteklosti potrebovala za komunikacijo prek Skypa. Takrat sem se opogumila in opravila nekaj tečajev, tako da danes s pridom uporabljam vse, razen družbenih omrežij, kar je moja odločitev. Za svoje potrebe zadeve obvladam, sem digitalno kompetentna. Pomembna mi je komunikacija prek računalnika, bančno poslovanje in ZVem – to imam vse urejeno in obvladam. Uporabljam tudi predplačniško kartico, zato sem pri spletnem nakupovanju zaščiten. S spletnimi prevarami nimam izkušenj, sem pa imela izkušnjo s telefonsko prevaro. Pred leti sem prejela klic, vendar sem prevaro prepoznala in se uspešno odzvala.

22: Dobivam veliko vsiljene pošte na računalnik.

25: Moja prijateljica je prejela prevarantski klic, vendar ga je prepoznala.

21: Moja prijateljica je prejela klic osebe, ki se je predstavila kot bančni uslužbenec in želela njene bančne podatke, čeprav ni bila njihova komitentka. Opozorila sem jo, naj prekine in ne posreduje nobenih podatkov, vendar se je še naprej pogovarjala in razkrila, na kateri banki ima

račun. Dobro, da sem bila prisotna in ji preprečila nadaljnje posredovanje informacij, saj bi jo sicer verjetno prepričal, da mu izda vse podatke. Bila je celo mlajša od mene. Prepričalo jo je že ime, ki je zvenelo »zagorsko«.

22: Jaz se ne oglašam na številke, ki jih ne poznam.

25: Računalnik znam uporabljati. Že v službi sem uporabljala določene programe, kot je AutoCAD.

26: Za svoje potrebe sem digitalno pismena.

MODERATORKA:

- Bi želeli še kaj dodati na temo medijev in svojih medijskih navad?
- Kje vidite priložnosti in izzive na področju medijske in digitalne pismenosti v prihodnosti?

21: Imam zelo dobro izkušnjo. V fazi, ko sem se želela čim več naučiti s področja računalništva, sem se prijavila na tečaj na Ljudski univerzi. Tečaja se nisem mogla udeležiti, ker je trajal štiri šolske ure, jaz pa zaradi zdravstvenega stanja z očmi ne morem biti toliko časa za računalnikom. Predlagali so mi, naj kontaktiram osnovno šolo, kjer sem prek mentorice dobila učenko, ki je vsako dopoldne ob 10. uri prihajala k meni in sva delali individualno, kot prostovoljki, na mojem domu in na mojem računalniku. Zelo pomembno je, da delaš na svoji napravi. Bila je odlična, prijazna in je dobro obvladala stvari. To je bilo zame zelo dobrodošlo. Gre za krasen primer medgeneracijskega sodelovanja. Če hodiš na tečaj, je izkušnja popolnoma drugačna kot individualno delo. Tega pa je premalo. Drugi problem je, da starejši – moja generacija, večinoma ženske, ki smo same, vdove – pogosto živimo z nizkimi pokojninami in si ne moremo privoščiti nakupa računalnika. Tu in tam so seveda možnosti, pomaga društvo ali se kupi rabljen računalnik. A potem je tu še strošek interneta. Za nekoga z nizko pokojnino je ta strošek velik. Imeti računalnik in internet je finančno breme, kar je treba priznati. Problem je tudi, da vsa komunikacija poteka po elektronski pošti. Ljudska univerza pošilja vabila izključno po elektronski poti, zato starejši pogosto nimajo dostopa do informacij – jih ne dosežejo. Tudi mene veliko informacij ne doseže, kar je delno moja odgovornost, ker ne obiščem določenih spletnih strani. Nekateri pa sploh nimajo možnosti, ker nimajo interneta ali računalnika. Pomembni so komunikacijski kanali in način učenja, tega v naši družbi še ni dovolj. Za starejše je daleč najboljši individualni pristop.

19: Najprej bi omenil podporo aplikacije Magda, platforme za starejše, kjer so kuharski tečaji, radijske postaje, skeči in podobno. Drugič, danes smo slišali, da se tisti, ki imate voljo in

motivacijo, lahko naučite. V našem društvu imamo delavnice, ki jih obiskujem tudi sam, vendar jih je treba ponavljati, ker si vsega ne zapomnimo. Tretja pomembna stvar je sodelovanje starejših in mlajših. Če tega ne bomo spodbujali, bo izginilo. Vsi nimajo vnukov doma ali otrok, in obratno – jaz sem se na primer od hčerke veliko naučil, od sina pa manj, ker imata drugačen pristop.

Škoda je, da šole ne spodbujajo več medgeneracijskega sodelovanja in prostovoljstva. V našem društvu bomo v bližnji prihodnosti organizirali tudi delavnico o spletnih prevarah, zato lepo vabljeni.

[Ostali člani niso imeli dodatnih pripomb.]

FOKUSNA SKUPINA MEDGENERACIJSKI CENTER 1

Datum izvedbe: 9. junij 2026

Število članov: 9

Uvodni nagovor moderatorke

Hvala, da ste se odzvali povabilu in sodelujete v tej fokusni skupini, v okviru katere raziskujemo medijske navade in odnos do medijev med prebivalci, starimi 65 let in več.

Pogovor bo trajal od 30 do 90 minut, po potrebi pa bomo vmes naredili kratek odmor. Pogovor bo potekal v obliki skupinske razprave. Zanima nas vaše osebno mnenje in vaše izkušnje, pri čemer ni pravilnih ali napačnih odgovorov. Vabljeni ste, da sodelujete v obsegu, ki vam ustreza. Sodelovanje lahko kadar koli prekinete ali preskočite katero koli vprašanje.

Zaradi lažjega in natančnejšega prepisa razprave v pisno obliko vas prosimo za soglasje k snemanju pogovora. Posnetek bo uporabljen izključno za raziskovalne namene. Pri analizi ne bomo uporabljali imen ali drugih podatkov, ki bi omogočali vašo identifikacijo. Vsi odgovori bodo obravnavani anonimno in združeni z odgovori drugih udeležencev fokusne skupine.

Vaše sodelovanje je za raziskavo izjemnega pomena, zato se vam za vaš čas in prispevek že vnaprej iskreno zahvaljujemo.

Priloge k sodelovanju in opis vzorca

Udeleženci so pred začetkom fokusne skupine podali soglasje za sodelovanje v raziskavi ter izpolnili kratek anketni vprašalnik, namenjen opisu vzorca. Njihovi odgovori so predstavljeni v spodnji tabeli.

Tabela 4: Podatki vzorca fokusna skupina 4

IME	SPOL	LETNICA ROJSTVA	KRAJ BIVANJA	IZOBRAZBA	ČLAN KATEREGA KOLI DRUŠTVA
27	ž	1955	podeželje	Univerzitetna diploma	da
28	ž	1958	mesto	Višja šola / višješolska izobrazba	ne
29	ž	1953	mesto	Srednja poklicna šola	da
30	ž	1959	mesto	Srednja poklicna šola	da
31	ž	1953	mesto	Srednja poklicna šola	da
32	m	1956	mesto	Srednja poklicna šola	da
33	ž	1957	podeželje	Višja šola / višješolska izobrazba	ne
34	ž	1960	mesto	Višja šola / višješolska izobrazba	da

35	ž	1960	podeželje	Srednja poklicna šola	da
----	---	------	-----------	--------------------------	----

Vir: osebni arhiv Rek, Ljubotina, Bratoš (2026)

MODERATORKA:

- Katere medije najpogosteje spremljate? Prosimo, navedite primere za posamezne skupine medijev (televizija, radio, tiskani mediji/revije in internet).
- Ali vam mediji pomagajo in izboljšujejo kakovost vašega življenja? Menite, da bi bilo življenje brez medijev boljše ali slabše? Če da, kateri medij vam najbolj izboljšuje življenje?
- Kateremu mediju bi se najtežje odrekli?
- V kolikšni meri spremljate dnevne novice?
- Kako pogosto uporabljate splet in za katere namene?
- Ali imate profil na družbenem omrežju? Če da:
 - a) Ali je profil ustvarjen z vašimi resničnimi podatki (ime, priimek, fotografija)?
 - b) Ali profil redno posodabljate z objavami, novicami ali dogodki?
 - c) Ali imate odprt profil, na katerem ne uporabljate svojih resničnih podatkov?
 - d) V kolikšni meri vam družbena omrežja izboljšujejo življenje?
 - e) Kolikokrat dnevno preverite sporočila ali vsebine na družbenih omrežjih?
 - f) Ali se vam zdi zbiranje in uporaba vaših podatkov na družbenih omrežjih (npr. za oglaševanje in prodajne namene) sporno?
 - g) V kolikšni meri verjamete, da ste na družbenih omrežjih anonimni?

27: Dnevno gledam televizijo, predvsem RTV SLO 1, POP TV in Planet TV. Telefon veliko uporabljam in si ne predstavljam življenja brez njega. Telefonu bi se najtežje odpovedala. Uporabljam ga predvsem za klice, elektronsko pošto in sporočila, na splet pa ne zahajam. Uporabljam tudi navigacijo oziroma zemljevide prek telefona.

28: Spremljam radio in televizijo ter različne medije. Redno spremljam dnevnoinformativne oddaje, da si lahko sama ustvarim mnenje. Poslušam tudi podkaste. Časopisov ne berem. Najtežje bi se odpovedala televiziji. Na družbenih omrežjih nisem aktivna, svoj račun sem blokirala.

29: Radio poslušam zelo malo, ker me motijo reklamni bloki. Klasični radio, s katerim sem odraščala in ki je ponujal različne programe, kulturo ter poročila, je danes v veliki meri nadomestila televizija. Imela sem srečo, da sem živela na različnih jezikovnih območjih v tujini in se naučila več jezikov. Spremljam tudi tuje medije, predvsem angleške in nemške, prek televizije. V Sloveniji je zame na prvem mestu RTV SLO 1, nato HRT 1, spremljam pa tudi avstrijske in nemške programe ter poročila BBC-ja. Različne medije redno primerjam, da dobim širšo sliko. To sem počela tudi pred epidemijo covida-19 in med njo. Spremljam tudi veliko kulturnih vsebin. Zelo pomemben mi je Gorenjski glas, lokalni časopis, ki pokriva območje od Žirovnice, Jesenic in Kranjske Gore do Žirov. Pomembno mi je vedeti, kaj se dogaja v lokalnem okolju, od prireditev do izletov. Redno uporabljam prenosni računalnik, predvsem za pisanje. Danes mi telefon nadomešča večino opravil, povezanih s spletom. Veliko ga uporabljam za elektronsko pošto, fotografije in posnetke. Novic na telefonu ne spremljam, ker se mi zdijo populistične in neverodostojne. Družbenih omrežij ne uporabljam. Facebook imam že leta blokirani. V preteklosti sem ga uporabljala le za potrebe določene skupine, v kateri smo bili povezani izbrani posamezniki. Trenutno se vključujem v lokalne aktivnosti in ohranjam socialne stike, na primer prek društva upokojencev in predvsem medgeneracijskega centra. Medgeneracijski centri po Sloveniji so po mojem mnenju izjemno zanimivi, tudi v primerjavi s tujino, saj ponujajo številne aktivnosti, druženja, telovadbo in družabne igre. Najtežje bi se odpovedala telefonu.

30: Tudi sama sem aktivna v medgeneracijskem centru. Sodelujem v delavnicah na temo branja, ena od udeleženk piše pesmi, pomembni pa so tudi druženje, družabne in miselne igre. Berem Gorenjski glas, vendar prek telefona. Imam Viber in skupino petih prijateljic. Dopisujem si tudi z nekaj posamezniki in občasno objavim kakšno fotografijo, nič posebnega. Facebooka oziroma drugih družbenih omrežij ne želim uporabljati. Mož na televiziji spremlja zanimive podkaste in druge vsebine na YouTubu ter mi jih pokaže. Tudi sama si jih lahko ogledam na telefonu. Berem Gorenjski glas, Kranjske novice in Kranjčanko. Berem tudi reviji Lady in Jana, ki ju prejme moja mama in mi ju nato posodi. Uporabljam tudi računalnik, ki sem ga potrebovala že v službi. Občasno napišem kakšno besedilo in komuniciram po elektronski pošti. Na televiziji spremljam RTV SLO 1 in Planet TV. Na BBC-ju gledam poljudnoznanstvene oddaje s podnapisi. Nemški ZDF ponuja zanimive oddaje, občasno pogledam tudi poročila. Spremljam tudi HRT 1.

31: Gledam televizijo, predvsem poročila na POP TV. Berem Kranjske novice, obiskujem knjižnico in prebiram vsebine, ki me zanimajo. Doma imam televizijo skoraj vedno prižgano. Na Facebooku sem prisotna prek telefona in računalnika. Vključena sem v skupino za

samoupravljanje in zeliščarstvo, saj nabiram zdravilne rastline. Na tem področju sem si veliko pomagala tudi pri skrbi za svoje zdravje. V skupini se pogovarjamo in se srečujemo tudi v živo. Najtežje bi se odpovedala telefonu, čeprav mi ne pomeni zelo veliko. Novice spremljam predvsem prek družbenih omrežij.

32: Gledam televizijo, vendar ne veliko. Spremljam novice, poročila, kakšen dober film; pritegne me šport in program National Geographic. Če bi se lahko kakšnemu mediju odpovedal, bi bil to časopis oziroma televizija. Bil sem naročen na Dnevnik, vendar se mi je nabiralo preveč papirja. Telefon uporabljam, računalnik pa bistveno manj, odkar imam pametni telefon. Računalnik uporabljam le za urejanje in pregledovanje fotografij. Telefon uporabljam za lastne potrebe in bi lahko brez njega tudi živel. Pred leti so se ljudje več družili in so novice krožile med njimi. Danes smo veliko bolj vezani na telefone, še posebej mladi. Tudi sam se rad družim in pogovarjam; pri tem vsak izrazi svoje mnenje in oblikuje svoj pogled na stvari. Vključen sem v Medgeneracijski center, ukvarjam se s folkloro in slikanjem. Člani skupin uporabljajo družbena omrežja, sam pa jih ne uporabljam. Imamo skupino na Viberju, kjer si izmenjujemo posnetke in fotografije v zaprtem krogu. Ena gospa je starejša, stara 80 let, in se tehnologije boji, zato Viberja ne uporablja. Občasno si sposodim kakšno knjigo. Trenutno obiskujem tudi tečaj angleščine in si zato izposojam začetniško gradivo. Najtežje bi se odpovedal telefonu. Včasih je telefon imel le budilko in radio, danes pa pametni telefoni nadomeščajo skoraj vse.

29: Nismo odraščali s telefoni in nismo od njih odvisni, zato smo lahko tudi brez njih. Mladi pa danes tega ne zmorejo več. Na telefonu imamo vse mogoče aplikacije; je kot potujoči računalnik.

33: Večinoma spremljam poročila, rada pa pogledam tudi pogovorne, poljudnoznanstvene in zgodovinske oddaje. Berem Gorenjski glas in Kranjčanko, da dobim lokalne novice. Telefon uporabljam, vendar mi brskanje vzame preveč časa, saj hitro minejo ure. V pomoč mi je pri navigaciji in iskanju informacij na spletu, zanimajo me tudi Instagram vsebine, predvsem o vrtnarstvu in prenovah. Na spletu je veliko vsebin, ki jih ustvarja umetna inteligenca, zato jim ne zaupam, saj ni vedno jasno, kaj je res in kaj ne. Facebook imam, vendar ga ne uporabljam aktivno. Pogledam le, kaj drugi objavljajo, sama pa ne objavljam. Občasno preverim novice na spletnih portalih in uporabljam elektronsko pošto. Telefon rada odložim in živim brez njega; zdi se mi kradljivec časa. Včasih ga potrebujem, vendar se mu nočem podrediti. Domači me včasih ne morejo dobiti, ko ga ne uporabljam, vendar pravim, da bodo že počakali. Na televiziji največ spremljam RTV SLO 1, radio pa rada poslušam, predvsem v avtomobilu.

34: Na televiziji gledam POP TV in Kanal A, poslušam Radio Aktual, na morju pa smo poslušali VAL 202. Berem Kranjske novice. Na računalniku urejam in obdelujem slike. Na telefonu imam Facebook in Instagram. Uporabljam tudi umetno inteligenco, predvsem pri učenju in pisanju nalog iz angleščine, kjer preverjam svoje znanje. Na Viberju imam skupino za risanje in angleščino. Najlažje bi se odpovedala časopisu in računalniku, saj imam vse na telefonu. Najtežje pa bi se odpovedala telefonu.

35: Veliko poslušam VAL 202, predvsem dopoldne, ko sem doma, saj so oddaje zanimive in raznolike. Novice spremljam predvsem na tem programu. Včasih sem spremljala poročila tudi na prvem programu, vendar me je to v času covida zmotilo, saj se je ponavljalo in je bilo preveč negativnih novic. Rada sem obveščena o dogajanju v svetu, saj to prispeva k splošni razgledanosti, vendar ne želim biti stalno izpostavljena slabim novicam, zato jih spremljam v omejenem obsegu. Na telefonu imam Facebook, vendar tam ne najdem veliko koristnih vsebin; najbolj me zanimajo objave prijateljev in sorodnikov. Portale, kot so Žurnal24 ali Slovenske novice, ocenjujem kot manj kakovostne. Novice spremljam predvsem po radiu. Pogosto uporabljam elektronsko pošto. Imam tudi zaprto skupino za nepremičnine, saj iščem stanovanje zase. Najtežje bi se odpovedala telefonu, čeprav ga včasih rada tudi odložim. Na televiziji gledam potopise, pogovorne oddaje in kriminalke.

MODERATORKA:

- V kolikšni meri verjamete novicam v medijih?
- Ali menite, da si lahko na podlagi novic ustvarite realno sliko o življenju in dogajanju v družbi?

27: Najbolj zaupam RTV SLO in Planet TV. POP TV se mi zdi nekoliko čuden.

28: Medijem ne zaupam. Spremljam različne medije in si iz njihovih informacij sestavljam svoj mozaik, da dobim lastno sliko. Nekaterim stvarim verjamem, predvsem dejstvom, sicer pa ne. Mediji danes niso več takšni, kot so bili včasih.

29: Novice na spletu se mi zdijo populistične, zato jih ne spremljam. Medijem načeloma zaupam. Dokler imam možnost širokega izbora, jih spremljam. Tudi nemška televizija ponuja zelo pregledna in korektna poročila, saj pokrivajo bistveno večje področje in imajo več studiev. Zame so vsebine v teh medijih verodostojne. Pomembna mi je primerjava različnih virov, saj tako vidim različne odtenke – med Avstrijo, Nemčijo in Švico. Programi, kot so 3SAT, ARTE in BBC, mi dajejo širši vpogled. Ameriških medijev ne spremljam, saj mi njihov način poročanja in oddaje ne ustrezajo. Bolj sem usmerjena v nemško govoreče medijsko področje.

30: V osnovni šoli smo imeli nemščino kot prvi tuji jezik, zato tudi za primerjavo občasno spremljam nemške programe. ZDF se mi zdi zelo informativen. Skupaj s slovenskimi in hrvaškimi mediji dobim širši pogled. Tako lažje vidim, kako ljudje živijo v naši okolici. Težko pa primerjam medije, časopise in govorice med ljudmi.

31: Medijskim vsebinam včasih zaupam, včasih pa ne, odvisno od vsebine.

32: Novice se mi zdijo pogosto površne in jim ne zaupam. Včasih so naslovi senzacionalistični, v resnici pa vsebina ne odraža tega.

33: Motijo me predvsem vsebine, ki jih ustvarja umetna inteligenca. Na radiu se mi zdijo informacije bolj verodostojne, saj so kratke in bistvene. Najpogosteje poslušam Radio 1.

34: Medijem ne zaupam. Imam svoje mnenje in vem, katerim virom lahko zaupam in katerim ne. Zelo dobro prepoznam, kdaj informacije niso verodostojne. Še najbolj zaupam televiziji, medtem ko je na Facebooku po mojem mnenju veliko nezanesljivih vsebin.

35: Ne bi rekla, da medijem zaupam. Uporabljam jih predvsem zato, da sem obveščena. Nemščine ne obvladam, angleško pa le delno, zato sem večinoma vezana na slovenske programe in informacije, ki jih dobim. Zaupanje je omejeno.

MODERATORKA:

- Ali novice dojemate kot pretežno negativne ali pretežno pozitivne?

27: Res je, da je veliko negativnih novic, zato ne poslušam veliko televizijskih poročil. Vedno najprej povedo slabe novice, šele nato dobre.

28: Pozitivne in negativne novice so stvar percepcije. Brez vrednostnih sodb ne gre, saj je lahko to, kar je nekomu dobro, drugemu slabo. Pomembna je samorefleksija. Dobrodošla bi bila kakšna pozitivna novica, teh po mojem mnenju manjka.

29: Dnevna poročila se pogosto začnejo s svetovnimi kriznimi območji, kar preskočim. Poročila gledam z zamikom vsaj pol ure in preskočim večino oglasnih blokov ter negativnih poročil. Gledam predvsem drugi del oddaje, kjer so novice iz Slovenije, ne pa vojne in politični komentarji, na katere nimam vpliva. Tega ne morem spremeniti in se s tem ne želim obremenjevati, saj so prizori pogosto zelo pretresljivi. Imam tudi travmatične izkušnje iz časa služenja vojaškega roka v Jugoslaviji, zato takšne slike name močno vplivajo.

30: Na televiziji gledam poročila z zamikom, da se izognem reklamam.

31: Novice so lahko pozitivne in negativne, tako kot povsod. Sama sem po naravi pozitivna oseba in se ne obremenjujem s stvarmi, na katere nimam vpliva.

32: Novice se mi zdijo površne in jim ne zaupam. Pogosto gre za velike naslove brez vsebine.

33: Veliko je vojnih in negativnih novic, vendar na to ne morem vplivati. Raje poslušam novice iz Slovenije, ki so bolj pozitivne, na primer o odprtju vrtcev ali obnovi cest. Poročila so pogosto preveč preprosta, negativne vsebine pa ljudje hitro prevzamejo in širijo naprej.

34: Zdi se mi, da je preveč negativnosti in medsebojnega obtoževanja, kar me moti. Vse skupaj je precej negativno, premalo je razvedrilnih vsebin. Ljudje so zaradi politike precej obremenjeni in težko je dobiti realno sliko.

35: Novice spremljam, vendar se vanje ne poglobljam. Prizadenejo me, zato jih spremljam v omejenem obsegu.

MODERATORKA:

- Katere informacije delite na spletu in kako pogosto?
- Kako ocenjujete varnost svoje zasebnosti na spletu?
- Kako ocenjujete svoje digitalne kompetence?
- Ali uporabljate spletne storitve, kot so spletno bančništvo, e-zdravje ali druge digitalne storitve? Kako spretni ste pri njihovi uporabi?

27: Bila sem na predavanju o ZVem, vendar aplikacije še nimam urejene. Bančništvo mi ureja sin, ker me je bilo strah, da bi kaj narobe naredila. Telefon uporabljam predvsem za klice in branje elektronske pošte, veliko stvari pa še ne znam uporabljati. Imam tudi nekatere pogodbe za podpisovanje prek telefona, brez tiskanja, vendar pri tem potrebujem pomoč vnuka.

28: ZVem sem poskušala namestiti, vendar neuspešno, zato sem obupala, ker me je to jezilo. Moram si to še urediti. Spletno bančništvo uporabljam prek računalnika, na telefonu pa imam zadržke. Računalnik se mi zdi bolj varen in preglednejši. Če imam težave, mi pomaga nečak, za kar sem mu zelo hvaležna.

29: Uporabljam WhatsApp, ki mi zelo dobro deluje. Viber sem prenehala uporabljati, ker mi je povzročal težave. Do banke dostopam brez telefona, kar mi zelo ustreza, saj lahko kadarkoli uredim zadeve. Zvečer skeniram in plačujem položnice. Telefon mi je zato izjemno pomemben – je mali računalnik, fotoaparati in orodje za komunikacijo. Brez njega si življenja ne predstavljam. Uporabljam ga za bančništvo, fotografiranje, navigacijo in dostop do informacij. Je univerzalna naprava.

Doma imam tudi računalnik, vendar telefon uporabljam pogosteje, saj je hitrejši za pošiljanje sporočil in fotografij. Do zdravnika dostopam še vedno po telefonu; ko ga potrebujem, se vedno hitro odzovejo. Prek ZVem bi postopek trajal predolgo, saj sestra običajno odgovori v nekaj

urah. S svojimi digitalnimi kompetencami sem zelo zadovoljna, ZVem pa uporabljam namerno. Leta 2018 in 2019 sem obiskovala računalniške tečaje v knjižnici. Na področju računalništva sem se morala že v devetdesetih letih, zaradi dela v tujini, priučiti novih tehnologij. Tudi bančništvo se je že takrat selilo na računalnike, kar je bilo bistveno bolj enostavno in ceneje kot na bančnih okencih. Iz tujine sem lahko urejala plačila in obveznosti na daljavo.

30: ZVem smo namestili v času covida. Obiskovala sem tudi izobraževanja za uporabo računalnika. Nekaj si zapomnim, nekaj ne, zato si napišem navodila, da mi ni treba vsega ponovno obiskovati. Izobraževanja so koristna, ker so brezplačna in prilagojena starejšim uporabnikom. Zdravnika kličem po telefonu, kadar je to mogoče, uporabljam pa tudi nekatere druge aplikacije.

29: Na tečaju smo dobili skripte, ki so zelo uporabne. Predavanja so prilagojena našemu tempu, ne prehitevajo in so namenjena starejšim uporabnikom.

31: Uporabljam WhatsApp, Viber in spletno bančništvo (Klik). ZVem imam nameščen za napotnice in druge storitve. Če potrebujem zdravnika, ga raje pokličem, saj prek aplikacij pogosto traja predolgo, da dobim odgovor. S svojimi digitalnimi kompetencami sem zadovoljna.

32: Za stvari, ki jih potrebujem, sem precej spreten tako na telefonu kot na računalniku. Aplikacijo Gospodar zdravja sem si hitro namestil in uporabljal za kontakte z zdravnikom ter urejanje receptov. Med covidom sem že urejal nekatere zadeve na daljavo. Pred kratkim sem obiskoval še en tečaj, kjer sem imel pomoč pri dokončni nastavitvi sistema, saj sam postopka ne bi znal dokončati. Zdaj imam ZVem urejen in mi dobro služi. Digitalnega potrdila še nimam, zato podpisovanja ne morem uporabljati. Uporabljam spletno bančništvo in Flik. Sprva me je bilo nekoliko strah, zdaj pa mi je vseč, saj lahko plačujem kadarkoli. Potreboval sem nekaj časa, da sem se navadil. Jaz sem še iz časa, ko smo uporabljali gotovino. Telefon uporabljam za osnovne potrebe, sporočila in iskanje informacij, nisem pa od njega odvisen.

33: Uporabljam spletno bančništvo in se mi zdi odlično, saj mi ni treba hoditi na banko. Gospo l zdravja sem veliko uporabljala, zdaj pa imam težave z ZVem in se ne morem prijaviti. Pri tem mi pomaga mož, ki je zelo vešč uporabe telefona. Če je nujno, zadeve uredim tudi sama, sicer pa prepustim njemu. Prijave in spremembe me precej motijo. Osnovne stvari uredim sama, za zahtevnejše naloge pa bi se morala bolj potruditi, če bi bila sama.

34: ZVem imam nameščen. Za spletno bančništvo sem obiskovala tečaj, vendar ga uporablja mož, zato se sama nisem odločila za uporabo. Imam pa skripte, s katerimi bi si lahko pomagala,

če bi bilo potrebno. Za potovanja uporabljam Booking. Svojih digitalnih kompetenc se mi zdijo zadostne.

35: Uporabljam spletno bančništvo, ki se mi zdi enostavno in praktično, saj prihrani čas in poti. V začetku sem imela nekaj zadržkov. Gospo1 zdravja sem uporabljala za naročanje receptov, napotnic in izvidov pa še nisem pošiljala. ZVem bi rada uredila; bila sem na predavanju, vendar so nam le predstavili osnovne informacije in aplikacije niso namestili. Dobili smo kontakt osebe, ki bi nam pri tem pomagala, zato bom to uredila v kratkem.

MODERATORKA:

- Ali nakupujete prek spleta? Kaj najpogosteje kupujete in kako pogosto?
- Katere informacije delite na spletu in kako pogosto?

27: Enkrat sem naročila prehransko dopolnilo. Dobila sem škatlo, v kateri je bilo bistveno manj, kot bi moralo biti. Poskušala sem reklamirati izdelek, vendar se ni dalo nič urediti. Na telefonsko številko se ni nihče javil, zato od takrat več ne naročam prek spleta.

28: Vprašanje je tudi kakovost izdelkov, predvsem pri poceni stvareh, pa tudi vprašanje strupene plastike.

29: Vzhodni Berlin sem obiskovala in tam živela ter delala, zato sem že takrat v časopisih spremljala, da je bilo veliko prevar in goljufij. Moj šef je na to pogosto nasedel. Poštni nabiralniki so bili pogosto na podeželju z različnimi poštnimi številkami, nihče pa pošte ni dejansko odpiral. Sedež podjetij je bil na Danskem, poštni nabiralnik pa na nemški strani.

Sama prek spleta naročam le hrano za živali, saj so paketi težki in jih dostavijo na dom. Imamo več mačk in dva psa. Kar se tiče čevljev in oblačil, raje obiščem trgovino, saj je Slovenija majhna in lahko preverim kakovost. V Berlinu sem imela soseda, ki sta vse naročala prek spleta – poštar jima je pakete dostavljal dopoldne, popoldne pa sta jih vračala. Izdelek moraš videti v živo: barva ni enaka kot v katalogu, vzorec in material sta lahko drugačna, čevlje pa je treba pomeriti. Tudi dostava pogosto traja dlje, poleg tega pa dostavljalec pride točno določen dan in pokliče le nekaj minut pred prihodom. Moj oče je prav tako veliko naročal prek spleta in je prejemal različne izdelke, tudi igrače, ki jih ni znal oceniti. Nisem mu znala dovolj dobro razložiti tveganj, dokler ni izgubil možnosti vračila.

30: Sem že nakupovala prek spleta, vendar to ni moja navada.

32: Spletne aplikacije se mi zdijo varne. Včasih me je bilo strah, da bom kaj napačno vnesel pri bančnih storitvah, vendar se je izkazalo, da je to zelo enostavno. Plačuješ lahko kadarkoli. Veliko je tudi lažnih sporočil, zato sva se s partnerko dogovorila, da osebnih podatkov ne posredujeva nikomur. Imam tako pozitivne kot negativne izkušnje s spletnim nakupovanjem.

Sem precej previden. Prvič sem naročal prek platforme Mimo vrste, kasneje tudi iz Temuja. Na splošno so bile izkušnje v redu, čeprav sem bil vedno nekoliko zaskrbljen pri vnosu osebnih podatkov.

Pred nekaj leti sem naročil klimo prek oglasa na spletu. Po telefonu sem govoril s prodajalcem, ki je govoril v slabi slovenščini. Ko je paket prispel, je bila škatla originalna, v njej pa majhna, neuporabna naprava. Počutil sem se prevaranega. Na pošiljki je bil naveden naslov "1000 Ljubljana", pravega naslova za vračilo pa nisem mogel dobiti. To mi je bila dobra lekcija, zato takšnih nakupov ne opravljam več.

33: Naročali smo nekatere knjige prek spleta, ki so prišle zapakirane v zaščitni embalaži.

34: Tudi jaz sem enkrat naročila oblačila, vendar reklamacije nisem mogla urediti in nisem dobila povračila. Enkrat sem naročila robotski sesalnik, ker je bil zelo poceni, vendar je bil skoraj neuporaben, kot igrača. Poklicali smo na kontaktno številko, vendar se ni nič uredilo.

MODERATORKA:

- Bi želeli še kaj dodati na temo medijev in svojih medijskih navad?
- Kje vidite priložnosti in izzive na področju medijske in digitalne pismenosti v prihodnosti?

34: Obstajati bi morala neka oblika cenzure, ki bi določala, kaj lahko pride v medije in kaj ne.

33: Moj vnuk veliko dela z umetno inteligenco, tudi pri ustvarjanju čestitk. Povedal mi je, da ji ne smem zaupati, saj je sam izkusil, da daje različne odgovore na isto vprašanje. Mladi se morajo zato zanašati na lastno presojo.

28: Zanimivo je, da imajo telefoni o nas vse podatke in nam prikazujejo točno tiste vsebine, o katerih se pogovarjamo. Ko sem imela telefon izklopljen, sem se pogovarjala za mizo, vendar so se mi nato vseeno prikazovali oglasi na isto temo. Algoritmi imajo veliko podatkov o nas in nam celo narekujejo, kako razmišljamo in o čem razmišljamo. Gledala sem oddajo o tehnoloških podjetjih iz Silicijske doline, kjer so zaposleni povedali, da njihovi otroci nimajo telefonov do poznejših let.

29: Mi se še lahko nekako ubranimo, otroci pa ne, ker so manj kritični in nimajo izkušenj. Naše starše so včasih dobesedno "zaklepali v hišo", da niso šli na ulico. Današnje mlajše generacije pa so prostovoljno ves čas v digitalnem okolju.

30: Danes je veliko staršev, ki že majhnim otrokom dajejo telefone ali risanke v vozičku.

32: Mi smo ujeti v nek sistem nadzora. V severnih državah vse poteka prek POS-terminalov. To je sicer priročno, vendar če sistem zablokira, nimaš dostopa do svojega denarja. Moj oče je imel denar še v gotovini ali pa je kupoval zlato.

28: Gotovina mora ostati. Kako bi sicer plačali uličnim glasbenikom?

34: Otroci ne znajo biti brez telefona; pogosto jim ga dajo že med obroki, da sploh ne vedo, kaj jedo in zakaj.

FOKUSNA SKUPINA MEDGENERACIJSKI CENTER 1A

Datum izvedbe: 3. junij 2026

Število članov: 5

Uvodni nagovor moderatorke

Hvala, da ste se odzvali povabilu in sodelujete v tej fokusni skupini, v okviru katere raziskujemo medijske navade in odnos do medijev med prebivalci, starimi 65 let in več.

Pogovor bo trajal od 30 do 90 minut, po potrebi pa bomo vmes naredili kratek odmor. Pogovor bo potekal v obliki skupinske razprave. Zanima nas vaše osebno mnenje in vaše izkušnje, pri čemer ni pravilnih ali napačnih odgovorov. Vabljeni ste, da sodelujete v obsegu, ki vam ustreza. Sodelovanje lahko kadar koli prekinete ali preskočite katero koli vprašanje.

Zaradi lažjega in natančnejšega prepisa razprave v pisno obliko vas prosimo za soglasje k snemanju pogovora. Posnetek bo uporabljen izključno za raziskovalne namene. Pri analizi ne bomo uporabljali imen ali drugih podatkov, ki bi omogočali vašo identifikacijo. Vsi odgovori bodo obravnavani anonimno in združeni z odgovori drugih udeležencev fokusne skupine.

Vaše sodelovanje je za raziskavo izjemnega pomena, zato se vam za vaš čas in prispevek že vnaprej iskreno zahvaljujemo.

Privolitev k sodelovanju in opis vzorca

Udeleženci so pred začetkom fokusne skupine podali soglasje za sodelovanje v raziskavi ter izpolnili kratek anketni vprašalnik, namenjen opisu vzorca. Njihovi odgovori so predstavljeni v spodnji tabeli.

Tabela 5: Podatki vzorca fokusna skupina 5

IME	SPOL	LETNICA ROJSTVA	KRAJ BIVANJA	IZOBRAZBA	ČLAN KATEREGAKOLI DRUŠTVA
36	m	1958	mesto	Srednja poklicna šola	ne
37	m	1957	mesto	Srednja poklicna šola	ne
38	ž	1957	mesto	Srednja poklicna šola	da
39	ž	1950	mesto	Srednja poklicna šola	da
40	ž	1953	podeželje	Osnovna šola ali manj	da

Vir: osebni arhiv Rek, Ljubotina, Bratoš (2026)

MODERATORKA:

- Katere medije najpogosteje spremljate? Prosimo, navedite primere za posamezne skupine medijev (televizija, radio, tiskani mediji/revije in internet).
- V kolikšni meri spremljate dnevne novice?
- Kako pogosto uporabljate splet in za katere namene?

40: Manj kot imam opravka z mediji, bolje je. Sem z vasi in sem veliko zunaj. Kar gledam, gledam televizijo, običajno oddaje o živalih, vrtnarjenju in kuhanju, kakšen kviz; informativnih oddaj ne gledam. Včasih spremljam kakšno nadaljevanko, a bolj redko. Splet uporabljam malo, le za osnovne stvari, ki jih potrebujem. Družbenih omrežij nimam.

39: Jaz spremljam medije – berem, poslušam in gledam. Na radiu večinoma poslušam glasbo, uporabljam Spotify. Na televiziji gledam SLO 1, SLO 2 in POP TV. Poročila spremljam

dvakrat dnevno: enkrat na SLO 1, drugič na POP TV, nato jih malo primerjam. Rada imam dokumentarne oddaje in kvize. Politične oddaje, kot je *Tarča*, me jezijo, zato jih ne gledam rada. Voditeljica te oddaje se trudi, a je verjetno njeno delo težko, ker težko dobi odgovore. Na spletu občasno kaj preberem, na primer na 24ur. Na Facebook ne zahajam rada, tam ne berem novic, ker se mi ne zdijo v redu; ljudje so nesramni, grdo pišejo in kritizirajo. Komentarji na družbenih omrežjih mi niso všeč. Razmišljam, da bi Facebook zato ukinila.

38: Na televiziji poročil ne gledam, spremljam pa vreme, kvize in dve nadaljevanki, telenovele, občasno kakšno srbsko ali hrvaško oddajo. Spremljam tudi izbrane novice na družbenem omrežju Facebook, vendar le tiste, ki jih sama izberem in jim zaupam. Tam imam svojo žlahto, s katero ostajam v stiku, ostalim vsebinam pa ne verjamem – od 1 do 100, 100 % ne verjamem. Od korone naprej, ko so nas vsako uro strašili z različnimi informacijami, sem rekla, da je dovolj, in sem se distancirala; zdaj živim brez tega. Imam svoje hobije, hodim plesat, se družim in obiskujem prijateljico.

36: Zjutraj peljem psičko na sprehod in nato grem delat. Še vedno sem delovno aktiven kot žlebar in strehar. Po spletu spremljam tisto, za kar imam čas; časa nimam veliko, zvečer hitro zaspim. Okoli sedme ali osme zvečer pogledam poročila, šport, predvsem motorje in avtomobile ter kakšen film. Televizija mi je pogosto le v ozadju, medtem ko opravljam druge stvari, zato je niti ne poslušam pozorno. Družbenih omrežij nimam, in če kaj potrebujem, vprašam hčerko.

37: Zjutraj ob kavi pogledam Facebook, da vidim, kaj se dogaja. Dopoldne imam veliko obveznosti: dolg sprehod s psom, kuhanje kosila, delo na vrtu. Po kosilu si vzamem počitek in pogledam prvi Dnevnik na SLO 1, če imam čas. Popoldne imam spet opravke, proti večeru pa še en sprehod s psom. Zvečer sem na Facebooku, kjer si dopisujem s prijatelji, vendar vedno manj, ker je vsak dan slabše – objave so negativne in komunikacijski nivo je nizek. Pred leti je bilo na Facebooku drugače, danes je stanje slabše. Na televiziji spremljam šport, poročila pa gledam le občasno, ker je vsebina pogosto ponavljajoča.

MODERATORKA:

- Ali vam mediji pomagajo in izboljšujejo kakovost vašega življenja? Menite, da bi bilo življenje brez medijev boljše ali slabše? Če da, kateri medij vam najbolj izboljšuje življenje?
- Kateremu mediju bi se najtežje odrekli?

40: Ne, niso. Jaz živim v redu, ker sem zdrava, ker imam malo pokojnino in sem optimistična. Od nikogar ne pričakujem ničesar.

38: To je nemogoče rešiti, ker danes sploh ne moreš več prepoznati, katere novice so lažne. Vsega je preveč in nič več ne verjamem. Tudi strokovnjaki pravijo, da je težko ločiti, kaj je res.

39: Jaz gledam vse z zamikom in samo tisto, kar mi je všeč – in tega je zelo malo. Že samo reklam je toliko, da mi gredo kar lasje pokonci. Nič ne gledam v živo.

38: Tudi jaz gledam vse z zamikom.

MODERATORKA:

- V kolikšni meri verjamete novicam v medijih?
- Ali menite, da si lahko na podlagi novic ustvarite realno sliko o življenju in dogajanju v družbi?

40: Medijem bolj malo zaupam, ne preverjam.

39: Najbolj zaupam RTV SLO, čeprav je tudi na SLO 2 kakšen novinar, ki vleče na eno stran, na primer proti SDS. POP TV je bolj komercialen. Vendar moramo biti seznanjeni – to je moje mnenje.

38: Od korone dalje ne zaupam več nobenemu mediju. Včasih sem spremljala *Dobro jutro*, zdaj ne več. Prej sem to oddajo gledala dnevno, potem pa sem po začetku cepljenja in testiranj prenehala. Jaz se nisem cepila. Novinarji niso več takšni kot včasih in ne zaupam nobenemu. Gledam nekaj tujih in domačih virov, berem komentarje zdravnikov in zgodovinarjev, ki jim zaupam. Sem neobremenjena in neopredeljena, vendar so komentarji večinoma negativni. Ne spremljam niti Evrovizije, ne gledam športa – ničemur več ne verjamem, vse se mi zdi nadzorovano in zrežirano. Nič ne verjamem.

36: Nekaj zaupam, nekaj ne. Največ gledam televizijo, ki mi večinoma igra v ozadju, tako da nisem obremenjen, le malo poslušam. Jaz sem bolj delaven tip.

MODERATORKA:

- Ali novice dojemate kot pretežno negativne ali pretežno pozitivne?

40: Negativne so, samo slabo govorijo.

39: Na družbenih omrežjih so večinoma negativne novice in objave.

38: Kar spremljam v komentarjih in novicah, je večinoma negativno. Ljudje so negativni, tudi njihovi komentarji.

MODERATORKA:

- Kako ocenjujete svoje digitalne kompetence?
- Ali uporabljate spletne storitve, kot so spletno bančništvo, e-zdravje ali druge digitalne storitve? Kako spretni ste pri njihovi uporabi?

36: Meni vse na spletu ureja hčerka, jaz se ne spoznam.

[Ostali sodelujoči pravijo, da so kompetentni in nimajo težav z uporabo spleta ter spletnih storitev, kot sta dostop do banke in zdravnika.]

MODERATORKA:

- Ali nakupujete prek spleta? Kaj najpogosteje kupujete in kako pogosto?

39: Ja, kupujem prek spleta. Naletela sem na prevaro, pri kateri so mi vzeli 100 evrov; o tem je bilo tudi v medijih. To se mi je zgodilo samo enkrat. Imam predplačniško kartico, na katero naložim toliko, kolikor potrebujem, in kupujem samo pri preverjenih trgovcih. Vem tudi, da je vse, kar je »zastonj«, pogosto prevara – različne igre, v katerih ponujajo avtomobile in podobno.

38: Kupujem, a ne veliko.

36: Ne kupujem nič prek spleta.

40: Ne kupujem nič prek spleta.

37: Samo enkrat sem s sinom naročil nekaj prek spleta, vendar nisva dobila tistega, kar je bilo prikazano na sliki. Od takrat ne kupujem več prek spleta. Najraje grem v trgovino in tam kupim.

MODERATORKA:

- Katere informacije delite na spletu in kako pogosto?
- Kako ocenjujete varnost svoje zasebnosti na spletu?

39: Podatke delim samo, če je nujno, sicer ne. Zdi se mi, da mi vsi nekaj pošiljajo, različni trgovci. Na družbenih omrežjih imam zaprt profil; podatke delim samo s svojo družbo in prijatelji. Če mi kaj ustreza, všečkam ali pogledam.

38: Podatki niso zaščiteni, veliko je telefonskih klicev in sporočil. Pošiljajo mi različne grozne novice in druge neprijetne stvari z neznanih števil. Na neznane številke se ne oglašam. Ne vem, kje dobijo naše številke. Instagramu še nekako zaupam, Facebooku pa nič več. Same čenče in nesramnosti – grozno. O sebi na Facebooku ne delim nič, tam sem anonimna.

[Ostali sodelujoči zanikajo deljenje informacij na spletu in menijo, da je njihova zasebnost varovana.]

MODERATORKA:

- Bi želeli še kaj dodati na temo medijev in svojih medijskih navad?
- Kje vidite priložnosti in izzive na področju medijske in digitalne pismenosti v prihodnosti?

39: Dobro bi bilo več sodelovanja med starejšimi in mlajšimi, da bi se znanje prenašalo. Meni je veliko ljubše učiti se z otroki – z njimi je lažje, bolj enostavno razložijo stvari, tečaji pa so suhoparni.

38: Jaz sem hodila na različne tečaje pred leti, da sem se izobrazila na področju uporabe računalnika. Znam uporabljati družbena omrežja ter storitve za zdravnika in banko. Moji otroci mi niso pomagali, ker vse znajo in gredo prehitro naprej. Moj mož ne zna nič, vse mu urejam jaz. Bil je dober podjetnik, a se je predal in obupal. Ne želi se učiti, vse računalniške zadeve urejam jaz. Vsa njegova žlahta z njim komunicira prek mene. Sem mu rekla, naj se nauči, a ne želi – mu ni pomoči.

37: Meni ni všeč, da se v družbi vedno poul izobrazba; to ni najpomembnejše.

[Ostali sodelujoči niso imeli dodatnih komentarjev.]

FOKUSNA SKUPINA MEDGENERACIJSKI CENTER 1B

Datum izvedbe: 3. junij 2026

Število članov: 6

Uvodni nagovor moderatorke

Hvala, da ste se odzvali povabilu in sodelujete v tej fokusni skupini, v okviru katere raziskujemo medijske navade in odnos do medijev med prebivalci, starimi 65 let in več.

Pogovor bo trajal od 30 do 90 minut, po potrebi pa bomo vmes naredili kratek odmor. Pogovor bo potekal v obliki skupinske razprave. Zanima nas vaše osebno mnenje in vaše izkušnje, pri čemer ni pravih ali napačnih odgovorov. Vabljeni ste, da sodelujete v obsegu, ki vam ustreza. Sodelovanje lahko kadar koli prekinete ali preskočite katero koli vprašanje.

Zaradi lažjega in natančnejšega prepisa razprave v pisno obliko vas prosimo za soglasje k snemanju pogovora. Posnetek bo uporabljen izključno za raziskovalne namene. Pri analizi ne bomo uporabljali imen ali drugih podatkov, ki bi omogočali vašo identifikacijo. Vsi odgovori bodo obravnavani anonimno in združeni z odgovori drugih udeležencev fokusne skupine.

Vaše sodelovanje je za raziskavo izjemnega pomena, zato se vam za vaš čas in prispevek že vnaprej iskreno zahvaljujemo.

Privolitev k sodelovanju in opis vzorca

Udeleženci so pred začetkom fokusne skupine podali soglasje za sodelovanje v raziskavi ter izpolnili kratek anketni vprašalnik, namenjen opisu vzorca. Njihovi odgovori so predstavljeni v spodnji tabeli.

Tabela 6: Podatki vzorca fokusna skupina 6

IME	SPOL	LETNICA ROJSTVA	KRAJ BIVANJA	IZOBRAZBA	ČLAN KATEREGA KOLI DRUŠTVA
41	m	1960	podeželje	Srednja poklicna šola	ne
42	m	1955	podeželje	Srednja poklicna šola	ne

43	ž	1952	mesto	Srednja poklicna šola	da
44	m	1958	mesto	Univerzitetna diploma	da
45	m	1960	mesto	Univerzitetna diploma	da
46	ž	1960	mesto	Višja šola / višješolska izobrazba	ne

Vir: osebni arhiv Rek, Ljubotina, Bratoš (2026)

MODERATORKA:

- Katere medije najpogosteje spremljate? Prosimo, navedite primere za posamezne skupine medijev (televizija, radio, tiskani mediji/revije in internet).
- V kolikšni meri spremljate dnevne novice?
- Kako pogosto uporabljate splet in za katere namene?

44: Spremljam več medijev, največ časa pa poslušam podkaste. Prek spleta uporabljam YouTube. Splet uporabljam največ, in to vsak dan. Na družbenih omrežjih sem prisoten, vendar le kot pasivni opazovalec in sledilec, sam nisem aktiven. Na radiu dobim enake informacije kot drugje, časopisov redko prebiram. Podkasti so mi zelo koristni, saj pokrivajo teme, ki jih klasični mediji ne, in se v njih bolj poglobijo, zato izvem veliko novega.

46: Dnevno poslušam radio in prek spleta spremljam Regional Obala.

41: Novice spremljam prek spleta na Regional Obala in 24ur, drugega ne. Že po naslovih vidim, kaj me zanima, in to preberem. Televizije ne spremljam ravno iz tega razloga, ker bi moral čakati na oglase in gledati vsebine, ki me ne zanimajo; na spletu pa lahko sam izbiram.

44: Naslovi so pogosto zavajajoči, dramatični, vsebine pa ni.

42: Novice najpogosteje spremljam prek televizije in spleta, vendar čim manj.

45: Jaz spremljam Primorsko kroniko, ki je lokalna oddaja. Na televiziji se prispevki ponavljajo. Na TV Koper se na primer prispevki iz Dnevnika ponovijo še v Kmetijski oddaji, tako da vse že poznaš na pamet. Zjutraj prelistam časopis.

43: Jaz spremljam zabavne vsebine po televiziji, oddaje *Milijonar*, *Vem* in resničnostne šove. Več let sem bila naročena na revijo *Gaia*, a sem se pred kratkim odjavila. Berem *Primorske novice*. Na spletu uporabljam TikTok, da se malo nasmejim, in občasno preverim, če je kaj novega na Facebooku.

MODERATORKA:

- Ali imate profil na družbenem omrežju? Če da:
 - a) Ali je profil ustvarjen z vašimi resničnimi podatki (ime, priimek, fotografija)?
 - b) Ali profil redno posodabljate z objavami, novicami ali dogodki?
 - c) Ali imate odprt profil, na katerem ne uporabljate svojih resničnih podatkov?
 - d) V kolikšni meri vam družbena omrežja izboljšujejo življenje?
 - e) Kolikokrat dnevno preverite sporočila ali vsebine na družbenih omrežjih?
 - f) Ali se vam zdi zbiranje in uporaba vaših podatkov na družbenih omrežjih (npr. za oglaševanje in prodajne namene) sporno?
 - g) V kolikšni meri verjamete, da ste na družbenih omrežjih anonimni?

44: Imam Facebook in Instagram, vendar ju uporabljam le za spremljanje, sam nisem aktiven. Včasih odgovorim na kakšen komentar na Facebooku.

41: Imam Facebook, vendar ga ne uporabljam za nič drugega kot za neumnosti.

42: Odkar sem se preselil v Koper, nisem niti odprl računalnika.

45: Imam ga, vendar mi nič ne pomeni – lahko pa zasvoji.

43: TikTok in Facebook za zabavo in novice.

46: Ne.

MODERATORKA:

- Ali vam mediji pomagajo in izboljšujejo kakovost vašega življenja? Menite, da bi bilo življenje brez medijev boljše ali slabše? Če da, kateri medij vam najbolj izboljšuje življenje?
- Kateremu mediju bi se najtežje odrekli?

44: RTV SLO televiziji pa tudi še kakšnemu drugemu.

43: Jaz se nobenemu mediju ne bi želela odpovedati. Izbiram tisto, kar mi ustreza.

45: Najlažje se odpovem spletu. Šport me zanima.

42: Radiu bi se odpovedal.

41: Televizijskim programom. Ne vem, zakaj moramo plačevati prispevek za RTV, če že plačujem ponudniku televizijskih storitev.

44: RTV bi morali likvidirati oziroma dati v stečaj in ga nato na novo vzpostaviti. Kdor želi, naj plačuje prispevek.

MODERATORKA:

– V kolikšni meri verjamete novicam v medijih?

– Ali menite, da si lahko na podlagi novic ustvarite realno sliko o življenju in dogajanju v družbi?

44: Mediji so polarizirani. Levi govorijo v levo, desni v desno. Desnih je manj. Glede zaupanja bi rekel tako: sam poiščem informacije in si nato ustvarim svojo sliko. Absolutne resnice ni. Vprašanje je, koliko ena in druga stran zavaja, saj vsak »trobi v svoj rog«. V medijih je prisotna polarizacija. Resnica je nekje vmes in vsak jo mora najti sam. RTV SLO bi moral biti neodvisen medij, sredina, vendar ni. So izrazito nagnjeni na eno stran. Niso več novinarji, ampak družbenopolitični delavci, kot je bilo v starem sistemu, v Jugoslaviji. Novinar mora biti nepristranski in objektiven ter predstaviti obe strani.

46: Medijem delno zaupam. Danes je težko verjeti čemurkoli zaradi umetne inteligence.

42: Verjameš, kar verjameš. Ustvariti si moraš svojo sliko. Prebereš novico v več različnih medijih in jo nato primerjaš.

41: Novinarji so plačani in so v službi, zato morajo delati tako, kot zahteva vodstvo oziroma uredništvo. Če želiš ohraniti delovno mesto in plačo, se moraš prilagoditi. V pevskem zboru poješ tako, kot reče dirigent – tukaj je podobno. Če ti ni všeč, greš drugam. Pred kratkim je bila na Voyo hrvaška nadaljevalka o novinarski hiši na Reki. Tam je bilo lepo prikazano, kako se stvari v resnici odvijajo in kako so financirane.

44: Medijske hiše bi se morale javno in transparentno opredeliti, za katero stran delujejo.

46: Planet TV se jasno opredeljuje, na kateri strani je.

44: Da, oni so se opredelili in veš, da tam dobiš samo takšne informacije. RTV, ki je javni in ga vsi plačujemo, pa bi moral biti neodvisen, nevtralen in nepristranski, pa ni. To je največja težava. Ostali mediji so komercialni in imajo pravico govoriti, kar želijo, RTV SLO pa ne. Že po gostih vidiš, da vabijo samo en pol.

41: To se je videlo v oddaji *Tarča*, ko je Erika preveč govorila proti »njihovim« in so jo za nekaj mesecev umaknili.

42: Že pri *Tarči* se vidi slika RTV SLO. Takoj ko se preveč dregne, sledi utišanje.

41: To se opazi na RTV, POP TV, Regional Obali – kjerkoli. Lahko se ne strinjaš, ampak vseeno poslušas in bereš.

44: Starejša generacija je navajena, da je vse, kar se pove po televiziji, sveto. Gledajo RTV in vse verjamejo. Ne zavedajo se, da obstaja več plati.

42: Mediji poročajo o določenih zadevah. Jaz sem to izkusil na lastni koži, ker sem 20 let delal na Ministrstvu za infrastrukturo. O marsičem so poročali, vse pa je bilo vnaprej dogovorjeno. Ko enkrat vidiš, kako stvari delujejo od znotraj, dobiš distanco do vseh medijev – od javne RTV SLO do Nove24.

44: Nova24 je ekstrem, oni so trobilo, ampak so vsaj povedali, kdo so. Največji problem je RTV, ki ga vsi plačujemo. Moral bi dajati informacije za obe strani, ker ima medalja dve plati.

41: Ko govorimo o medijih, je na RTV Dnevnik ob enih, petih in sedmih. Poročila so kratka, več kot polovico pa je reklam.

43: Medijem ne zaupam. Zanima me tudi, če RTV plačujemo naročnino, zakaj so potem še reklame? Živijo od naročnine ali od oglasov?

44: RTV je stvar preteklosti, preživet sistem. Zdaj je toliko družbenih omrežij in drugih virov, da RTV ne potrebujemo. STA je tudi sama sebi namen. Preveč je zaposlenih na tem področju.

42: V predvolilni kampanji na RTV SLO so novinarji vodili oddaje na gostilniški ravni. Spraševal sem se, ali so oni neumni ali jaz. Zato sem izklopil.

41: Poslušamo in pogledamo več medijev, tudi če jim ne verjamemo ali se z njimi ne strinjamo.

44: Pregledam, ne preverjam vsake stvari. Znam sam oceniti, kdo govori resnico in kdo ne. Vedno poslušam vsaj dve strani, da si ustvarim sliko. A to je prenaporno in večina se tega ne loteva.

46: Tudi niso v vseh medijih iste novice; nekateri o določenih zadevah sploh ne poročajo.

44: Tudi o zadevi »črna kocka« se v medijih ne piše dovolj, prav tako o zaslišanjih. Smrt Dušana Kobeta je sumljiva. Krivica me zelo prizadene že od otroštva in ko jo zaznam, se hitro odzovem. Zato sem včasih bolj kritičen kot drugi – nekaterim je vseeno in se ne obremenjujejo.

MODERATORKA:

– **Se vam zdijo novice pretežno negativne ali pozitivne?**

44: eni govorijo samo slabo, eni dobro.

- 41:** Nekateri mediji olepšujejo zadeve, drugi jih očrniijo. Novice se ponavljajo, so ene in iste.
- 46:** Ne bi znala oceniti. Odvisno od politike. Zdaj, ko se je zamenjala vlada, je vse, kar je bilo v preteklem mandatu narejeno, slabo, in obratno.
- 43:** Jaz se strinjam, odvisno je tudi, kaj spremljaš.
- 42:** Eni govorijo tako, drugi obratno. Se strinjam s kolegom, da resnico potem iščeš sam.
- 44:** Italijanski mediji so bolj široki, več pokrivajo. Pri nas so bolj ene in iste novice, ki smo jih po možnosti že slišali.
- 41:** Italijanski mediji bi o neki osnovni novici pripravili dvournno oddajo in o tem razglabljali. Oni vse obrnejo v spektakel. Sicer pa sam ne verjamem, da ljudje na Primorskem, z izjemo italijanske manjšine in tistih, ki jim italijanščina res leži, spremljajo tudi italijanske medije.
- 44:** Jaz jih malo spremljam, včasih kaj pogledam.

MODERATORKA:

- Katere informacije delite na spletu in kako pogosto?
- Kako ocenjujete varnost svoje zasebnosti na spletu?
- Kako ocenjujete svoje digitalne kompetence?
- Ali uporabljate spletne storitve, kot so spletno bančništvo, e-zdravje ali druge digitalne storitve? Kako spretni ste pri njihovi uporabi?

45: Smo se morali navaditi. Ko sem odhajal v pokoj, nisem več znal odpreti bolniške, ker je vse potekalo prek računalnika. Na srečo smo imeli zaposleno mlado punco, ki mi je pri tem pomagala. Navaditi sem se moral na nov sistem. Sedaj v Kopru zdravnika še vedno pokličem po telefonu, v Ljubljani pa mi niso več odgovarjali, ker je bil uveden drug sistem.

42: V Ljubljani res ni mogoče tako.

44: Ljubljana je svet zase, država v državi, vse bi imeli po svoje. Ta svoj način pa vsiljujejo celi Sloveniji.

42: Jaz, ki prihajam iz Ljubljane, enako govorim za Obalo. Nikjer v Sloveniji nisem bil priča takšnemu ritmu in tempu življenja kot tu v Izoli.

43: Jaz kar rabim, uredim. Zdravnika pokličem, za banko pa kaj uredim prek spleta.

46: Nimam posebnega znanja, a tudi nimam potrebe. Zase se znajdem, kar potrebujem pogledam, več ne potrebujem. Zdravnika imam urejenega prek spleta, ostalega ne.

MODERATORKA:

- Ali nakupujete prek spleta? Kaj najpogosteje kupujete in kako pogosto?

– Katere informacije delite na spletu in kako pogosto?

44: Prek spleta občasno nakupujem, nisem imel nikoli posebnih težav.

45: Jaz ne, nikoli.

42: Jaz sem enkrat nekaj kupil in reklamiral, ker sem mislil, da je pokvarjeno. Poslali so mi kar novega, brez da bi prvega sploh vrnil, ker se jim ni splačalo, da bi ga dobili nazaj. Potem sem ugotovil, da tudi prvi izdelek deluje – oba sta delovala. Malo v šali sem razmišljal, da bi reklamiral še enkrat.

43: Torej si ti njih spletno “prevaral”. Jaz ne nakupujem prek spleta.

41: Jaz prek spleta ne bi nikoli nakazoval večjih zneskov. Če je nekaj res poceni, potem ja. Nimam pa prakse spletnega nakupovanja.

44: Veliko je prevar, nekateri pač nasedejo.

46: Ne nakupujem prek spleta.

MODERATORKA:

– Bi želeli še kaj dodati na temo medijev in svojih medijskih navad?

– Kje vidite priložnosti in izzive na področju medijske in digitalne pismenosti v prihodnosti?

45: V Ljubljani je bila neka nesreča in ljudje namesto, da bi pomagali, delajo selfije. Več je takih primerov, ko gre za življenje, pa nihče ne opazi nič, ker so vsi na telefonih. To so danes drugi časi.

44: Ja, to je zdaj vsakdan, zato so tudi prometne nesreče.

46: Izgovorjava na RTV je grozna, ni slovenska. Morali bi imeti nekoga, ki to obvlada. Učila jih je še Ajda Kalan, ki je bila iz Trzina nekje. Naučila jih je veliko stvari narobe.

43: Ja, to je groza. Ne razumem, če plačujemo prispevek za RTV, zakaj moramo gledati še reklame.

44: Ker dajo 80 % za plače, to je pa preveč. Preveč je zaposlenih.

[Ostala člana nista dodala ničesar.]